

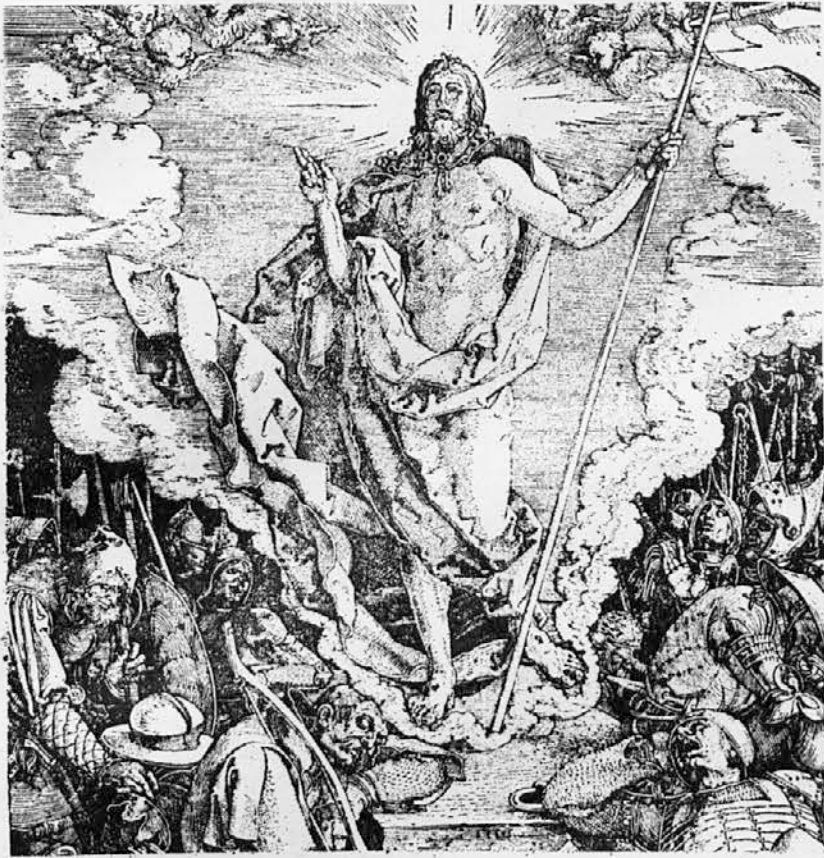
Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177 PODUREDNIŠTVO 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646	Letna naročnina, Italija Lir 26.000 Letna inozemstvo Lir 40.000 Letna inozemstvo, USA dol. 30 Poštno čekovni račun: štev. 24/12410
--	--

Leto XXXVII. - Štev. 14 (1845)

Gorica - četrtek, 4. aprila 1985 - Trst

Posamezna številka Lir 600

Velikonočni praznik naj odpre naša srca za skrivnost božje ljubezni, nam prinese odkritje, da je Bog živ in da živi v nas. Naj gotovost o njegovi navzočnosti našo dušo napravi močno, pogumno, polno veselja. Ne ohranimo skrivnosti svoje vere in svojega veselja le zase, ampak pojdimo k svojim bratom in sestram ter jim povejmo, da je Kristus res vstal.

Te želje izrekata naročnikom, bralcem, podpornikom, sodelavcem in prijateljem slovenskega katoliškega tiska za praznik Gospodovega vstajenja

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»KATOLISKEGA GLASA«

Gospodovo trpljenje in vstajenje

Obredi velikega petka so najčastiljivejši in najstarejši ostanek starokrščanskega bogoslužja in pobožnosti. Ta dan ni evharistične daritve, saj veliki večni duhovnik Jezus Kristus sam na oltarju križa daruje Bogu svoje življenje. Jezusova krvava daritev na križu je ta dan Cerkvi ves čas živo pred očmi in doživlja ta dogodek z največjo notranjo presunjenostjo. Vse, kar premore njena ljubezen in njen duh, vse v čudoviti razgibanosti vodi k čim dostojnejšemu praznovanju Gospodovega smrtnega dne.

Ob misli na Kristusovo trpljenje in strašno smrt na križu se pojavi vprašanje: »Zakaj je moral Kristus umreti tako grozovito smrti na križu?« Na to moremo reči, da je Kristus umrl kot predstavnik vsega človeštva in je zato sprejel nase strahoto smrti vsega človeštva vseh časov.

Prva dva človeka sta hotela biti neodvisna od Boga. Namesto neodvisnosti pa sta doživela zapuščenost od Boga. Hkrati sta postala sužnja greha. Vsak greh pa prinaša zapuščenost od Boga in ljudi. To pač zato, ker gre pri grehu za sebičnost, za zapiranje pred Bogom in pred človekom.

Kot predstavnik grešnih ljudi je Kristus s svojo smrtjo na križu pokazal, kakšna strahota je greh. Čeprav je bil brez greha, je s svojo smrtjo na križu sprejel položaj grešnika, položaj vseh grešnikov. Kristus je sprejel nase to zapuščenost, da je s tem odrešil vse ljudi vseh časov, vse grešnike. Tako razumemo sv. Pavla, ki pravi: »Njega, ki ni poznal greha, je za nas storil nosilca greha, da bi mi po njem postali božja pravičnost« (2 Kor 5, 21).

Največjo zapuščenost pri Kristusu je spremljala največja ljubezen, ki jo izražajo njegove zadnje besede pred smrtjo: »Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo« (Lk 23, 46). Največja zapuščenost od Boga in od ljudi je postala vir največje edinstva z Bogom in ljudmi.

Stojimo pred veliko skrivnostjo. Nobe- na človeška beseda ne more razložiti skrivnosti Kristusovega trpljenja in smrti. To more storiti le razodeta božja beseda, ki jo sprejemamo v veri. Vsa berila tega

dne izražajo isto misel kot poročilo o Jezusovem trpljenju, ki nam ga je napisal apostol Janez. Kristus ni samo žrtev, temveč je tudi veliki duhovnik, kralj, ki popolnoma samostojno ravna s svojim kraljestvom; govori, kadar hoče, izpolnjuje prerokbe, gre v smrt kakor na poveljčanje.

Če gledamo pri razkrivanju in češčenju križa nanj z očmi žive vere, bomo bolje spoznali, kaj se je zgodilo na njem. Namesto nas je umrl učlovečeni božji Sin, da bi nas rešil greha in obudil k večnemu življenju.

Ko je trpel za nas, nam je dal ne samo zgled, da bi hodili po njegovih stopinjah, ampak nam je tudi odprl pot: če po njej hodimo, postaneta življenje in smrt posvečena in dobila nov smisel (CS 22, 3).

Trpljenje moramo vedno gledati v velikonočni razsežnosti, ki povezuje križ in slavo, smrt in vstajenje, po križu veselje. To izražata tudi odpev med češčenjem križa: »Tvoj križ častimo, Gospod, in tvoje sveto vstajenje hvalimo in povečujemo, zakaj, glej, zaradi križa je veselje prišlo na ves svet.«

PRAZNUJEMO SVETO VELIKO NOČ

Vsi obredi velikonočnega tridnevja nas usmerjajo na velikonočno vigilijo, ki poveže vse občestvo, vernike in duhovnike, v praznik veselja. Velikonočna vigilija je isto kot velika noč, noč, v kateri beditmo v molitvi, ker pričakujemo Kristusov prehod iz smrti v življenje. To je noč vseh noči, praznik vseh praznikov, ko je Kristus zdrobil verige smrti in vstal kot zmagovalček. To noč, ki po vesoljnem svetu rešuje teme greha in hudobije sveta tiste, ki verujejo v Kristusa, doživljamo v slavu luči, v besednem, krstnem in evharističnem bogoslužju.

Slavje luči se začneja z blagoslovitvijo ognja in okrasitvijo velikonočne sveče, nadaljuje s sprevedom s to svečo, ki predstavlja vstalega Kristusa, in z voščilom, »naj svetloba slavno vstalega Kristusa prežene temne srca in duha«. Višek slavja luči je velikonočna hvalnica.

V krstno bogoslužje nas uvaja nočno bedenje, ko s poslušanjem božje besede

Zgodovina je učiteljica za življenje, pravi star pregovor. Zgodovina je učiteljica, če jo znamo poslušati in prav razlagati. Tako nam priča, da so živele velike osebnosti, nosilke velikih idej. Toda te osebnosti so umrle in njih ideje so po njih smrti živele dalje ali krajši čas, potem pa tudi one prešle v zgodovino filozofije ali samo v splošno zgodovino. Tako sta npr. v starih časih imela velik vpliv Aristotel in Platon. V novejših časih nemška filozofa Kant in Hegel. Tudi Nietzsche ni zaostajal, filozofski navdihovalec nacizma. Toda vpliv teh in drugih filozofov na sedanje življenje je kaj malenkosten.

Na njih mesto so stopili novi; danes posebno Karl Marx in Lenin. Ob nauku teh dveh mislecev se danes navdihuje polovica človeštva, vse družbe, ki temeljijo na marksizmu-leninizmu.

Tako sem bral izpoved mladega sovjetskega komuniste, ki je iz Sibirije prišel v Moskvo in tam pred krsto z Leninovimi posmrtnimi ostanki takole molil: »Pomagaj mi, Oče Lenin, v mojem življenju. Daj mi podporo in smer, ki jo potrebujem. Pomagaj mi, da bom razumel in sledil tvojim naukom. Odstrani težave in nevarnosti z moje življenjske poti. Varuj me in vodi me. Pomagaj mi, Oče Lenin.«

V zgodovini takšna molitev ni

(besedno bogoslužje) pričakujemo kot zvesti služabniki svojega Gospoda. Po slovesnem evangelijskem oznanilu Kristusovega vstajenja je krst. Tako se prav nazorno pokaže, da deluje v njem moč Kristusove smrti in vstajenja.

To nam tudi razloži, zakaj zavzema v bogoslužju velikonočne vigilije krst tako pomembno mesto. Obhajati veliko noč pomeni preiti s Kristusom iz smrti v življenje. Ta prehod se začne s krstom in ga je treba vedno popolneje uresničevati vse življenje. Če smo z njim (Kristusom) zraščeni v podobnosti njegove smrti, bomo tudi (v podobnosti) njegovega vstajenja« (Rim 6, 5). Ne gre le za lepe besede, temveč za resnično stvarnost, za korenito spremembo, ki jo povzroči krst, a se, žal, tega premalo zavedamo.

Zato nam želi velikonočno bogoslužje vedno znova klicati v zavest, da smo po krstu vcepljeni v Kristusovo velikonočno skrivnost: S Kristusom umrjemo, skupaj z njim smo pokopani, z njim obujeni in prejemo duha posnobljenja, v katerem kličemo: Aba, Oče in tako postajamo prvi molilci, kakor priznavamo Boga za svojega Očeta po Kristusu Odrešeniku v občestvu Svetega Duha in navzočnosti božjega ljudstva — Cerkve.

Evharistična daritev je vrhunec velikonočne vigilije. Ta je prava in glavna velikonočna maša. Dnevna maša je pravzaprav nadaljevanje nočnega evharističnega slavja. Z mašo velikonočne vigilije se konča prehod, ki se je začel s postom velikega petka. Evharistično slavje velikonočne vigilije je največje slavje v liturgičnem letu. To je izhodiščna točka, začetek petdesetdnevnega slavja, ki se konča s praznikom Svetega Duha — binkošti.

Pravo velikonočno evharistično bogoslužje je seveda takrat, kadar ne doživljamo samo Kristusove, temveč tudi svojo veliko noč — smrt in vstajenje. S sodelovanjem pri velikonočnem bogoslužju smo za zmeraj prešli notranjo spodbudo in moč, da v vsakdanjem življenju, kot velikonočni kristjani, ustvarjamo vedno pravilnejše razmerje z Bogom in ljudmi.

FRANCE ORAZEM

nič novega in takšen odnos do velikih osebnosti nič posebnega. Po božje so častili že babilonske kralje, egiptovske faraone, rimske cesarje in še koga drugega v največjih časih. Toda vse takšne kulte je čas odpihnil, kakor odpihne vse, kar je človeškega. Potreben je le čas. Slava cesarja Avgusta je trajala petsto let, Napoleonova manj, a oba sta danes le še predmed zgodovine. Je pač tako, kot stoji v psalmu: »Naj človeka še tako častijo, nobeden ne obstane« (Ps 84).

VELIKA IZJEMA

In vendar je neka velika izjema: pred 1950 leti je o veliki noči v Jeruzalemu storil sramotno smrti mož, Jezus po imenu, doma iz Nazareta. Ko so ga križali, so nad njegovo glavo pribili ironičen napis: Jezus Nazarečan, kralj judovski. Po toliko stoletjih je ta mož še vedno živ med nami. Vsako leto se spominjamo njegove smrti.

Toda za nas kristjane ni to zgolj zgodovinski dogodek, temveč je Jezus vedno živ med nami in sicer zato, ker se je na velikonočno jutro zaslislalo sporočilo angelov: »Vstal je, ni ga več!« Na vsako veliko noč se to oznanilo razlega po vsej zemlji, tudi tam, kjer so Kristusa državno še enkrat pokopali. Tudi tam, čeprav ne javno, temveč v podzemlju, odmeva: »Vstal je, ni ga tukaj.« In vse to že 1950 let, saj smo prav za lansko veliko noč zaključili izredno jubilejno sveto leto v spomin na ta dogodek.

ZAKAJ JEZUS NAPREJ ŽIVI

Prvi razlog je pri Bogu. Kar Bog naredi, je večno. Kristusa je

Bog obudil od mrtvih. »Tega Jezusa, katerega ste vi križali, je Bog obudil, čemur smo mi vsi priče« (Apd 2), je slovesno oznanil apostol Peter na prve binkošti. Vsled tega se ljudje že 1950 let zamen trudijo, da bi vstalega Kristusa znova državno pokopali ali ga kot filozofi zatajili. »Kristus je vstal od mrtvih; smrt nad njim ne gospoduje več,« priča apostol Pavel (1 Kor 15, 20).

To verujemo vsi kristjani. Tisti, ki ne verujejo, pa naj bi pomislili na nasvet starega Gamalijela: »Če je ta načrt ali to delo od ljudi, bo razpadlo; če pa je od Boga, ga ne boste mogli uničiti« (Apd 5). Če bi bilo Jezusovo vstajenje delo ljudi, bi že davno postalo bajka, kot toliko drugih; ker je pa od Boga, se Kristusovi preganjanci zamen trudijo, da bi glas o Jezusovem vstajenju utišali. Tega niso zmogli farizeji, niso zmogli prvi preganjanci Cerkve, ne bodo zmogli ne sedanji ne prihodnji Kristusovi sovražniki.

Jezusovo vstajenje je pa v soglasju tudi z našo človeško naravo, z našimi intimnimi željami. Človek namreč hrepi po večnosti, da bi večno živel. Smrt se mu zdi nekaj protinarnega. In to je. »Toda zaradi greha je prišla smrt,« uči sv. Pavel. Jezus pa je premagal greh in uničil smrt, zato da bi tudi človek večno živel. Ne sedaj, temveč ob vstajenju. »Kakor namreč zaradi Adama vsi morajo umreti, tako bodo v Kristusu vsi oživieli,« je zopet nauk apostola Pavla (1 Kor 15). Vstajenje Jezusovo je zato jamstvo našega vstajenja, naše večnosti, kot izpovedujemo: »Verujem v naše vstajenje.«

K. Humar

POSLANICA GORIŠKEGA NADŠKOFA ZA VELIKO NOČ

Dragi duhovniki in verniki! V teh mesecih se mnogo govori o »spravi«. O njej se bo predvsem razpravljalo na prihodnjem cerkvenem zborovanju v Loretu pod naslovom »Krščanska sprava in skupnost ljudi«. Mnogi sprejemajo razgovor o tem predmetu, misleč, da gre za enega problemov, ki ga italijanska Cerkve vsako toliko predloži za poživitev naše krščanske resničnosti. Toda le malo jih je, ki vidijo v tej spravi jedro naših problemov v odnosih do Boga in ljudi.

Italijanska Cerkve je že v sedemdesetih letih pričela razpravljati o raznih vprašanjih, ki so med seboj povezana, toda da se zares vključimo na pot krščanskega zorenja, moramo v spravi videti ne samo eno izmed pastoralnih nalog, temveč osnovni problem, brez katerega ni moč govoriti o spreobrnjenju in skupnosti ljudi.

Pri tem pa ni človek glavni nosilec sprave, ampak Kristus, ki nas druži z Očetom in brati ter spravlja med seboj. Višek dosega ta sprava prav o veliki noči, saj je to čas, ko je vse v to usmerjeno.

Ko se letos kot krajevna Cerkve pripravljamo še posebej intenzivno živeti to resničnost, se mi zdi najlepše voščilo, ki ga lahko izrečem za to veliko noč: spravimo se z Bogom, da bomo prešli moč za spravo z bližnjim. Pojdimo tako po naših predstavnikih v Loreto ne samo, da tam sodelujemo pri zborovanju, ampak da si na prošnjo Marije, Matere Cerkve, tudi izposlimo moč in pogum živeti in drugim posredovati to spravo.

Veselo veliko noč!

P. ANTONIO VITALE, nadškof

Na veliki četrtek 4. aprila 1985

VSTAJENJSKI ZOR

V svetem zgodnjem jutru vse prepeva: kos in slavček, mlada njiva, gozd. Zor odel se v svetlo je skrivnost, kot bi slutil veličastje dneva.

Gre čez stvarstvo praznično zvonjenje. V cerkvah prazen grob: Gospod je vstal! Bolj blesteč od sonca, bolj svetel z nami hodil, zvest, bo skoz življenje.

»Mir vam zapustim, svoj mir vam dam!« zame, zate klic je, sporočilo. V nas ni več strahu, kako in kam.

Vstali Kristus naše je svetilo — z njim nihče ne bo v brezupu sam, kdor veruje v božje oznanilo!

Ljubka Šorli

Papeževo pismo mladim

»Čudovito velikonočno darilo za celotno Cerkev in za ves svet« je kardinal Pironio označil tri poslanice, ki jih je pretekli teden sv. oče naslovil na škofo, na duhovnike in na mlade. Skupni imenovalec vseh treh dokumentov je poziv, da bi vsi skupaj v rasti, zvestobi in upanju spremljali mladino na njeni poti.

V pismu škofom papež omenja, da nudi Leto mladih lepo priložnost, da jim predstavimo Kristusa, obenem pa jim pokažemo mesto, ki ga zavzemajo v Cerkvi.

Pismo duhovnikom je sv. oče povezal z letošnjim velikim četrtkom. Najprej jim govori o ustanovitvi sv. Eucharistije, ki je istočasno rojstni dan njihovega duhovništva, nato pa preide k razmišljanju o pomenu mladine v življenju Cerkve. Tudi v tem je Kristus vzor, saj nam je pokazal odprtost, razpoložljivost in dobrohotnost do mladih. Kakor je Kristus pojasnil mladeniču, ki ga je vprašal, kaj naj stori, da pride v večno življenje (Mr 10, 17), tako mora znati tudi duhovnik poslušati in odgovarjati. Mladina pričakuje od njega resnico, ki obvezuje.

Ne smemo imeti strahu od mladih mnogo zahtevati. Toda pokazati jim moramo, da je naša ljubezen do njih iskrena, brez osebnih interesov. To vpliva mladim zaupanje. Z njimi moramo biti tudi v njih razočaranjih, preizkušnjah in trpljenju, jih vzpodbujati v njihovi želji, da postane svet bolj človeški in bratski. Znati se moramo z njimi razgovarjati tudi o duhovnih poklicih. Ko duhovnik stopa »k oltarju božjemu, ki razveseljuje mladost«, naj bi sam postal studenec duhovne mladosti za druge, zlasti za mlade.

Na mlade pa je sv. oče naslovil poziv, naj se ne predajo pesimizmu in brezbržnosti, temveč z resnobo mislijo na svojo bodočnost, na naloge, ki jih čakajo v družini, v zakonu, v vsakdanjem življenju. Grožnjam, ki težijo sedanjega človeka: krivica, lakota, beda, nasilje, preganjanje, vojna, naj mladi zoperstavijo pričevanje upanja v graditev boljšega sveta.

Papeževo poslanico mladim so izdali v različnih jezikih in jo v obliki knjižice delili stotisočim mladim, ki so se za letošnjo oljčno nedeljo zbrali v Rimu.

ENKRATNA BESEDA

Reke besed se izlivajo v morje niča...
Tvoja beseda pa je bila enkratna:
meso je postala,
postala je Luč,
prebujajoča toplina,
kvas nove zemlje...

V njenem sijaju
naša jalova bit
kipi...

Nekaj se ji obeta:
človeško testo
dobiva velikonočni okus.

Ivan Štanta CM

Italijanski senat je zavrnil popravek o slovenski šoli

Kot znano, je prejšnji teden komisija za šolstvo na zahtevo ministrice za pouk krščanskodemokratske senatorke Falcucijeve izločila iz 24. člena zakona o reformi srednje šole odstavke, ki je posebej govoril o slovenskem šolstvu. Komunistična senatorja Gherbez in Battello (iz Gorice) sta nato na plenarni seji zahtevala, naj se ta odstavki ponovno vključijo v zakon, ki med drugim posebej omejuje šolstvo nemške in francoske narodnostne skupnosti v Italiji.

Toda Falcucijeva je pozvala senatorje, naj glasujejo proti predlogu komunistov, češ da zakon o reformi šolstva ni primeren okvir za vključitev tega vprašanja. V tem stališču jo je podprl tudi socialistični senator Garibaldi, ki vodi ožji odbor za sestavo osnutka zakona o globalni zaščiti Slovencev v Italiji, češ da je trenutke kočljiv in da se je treba izogniti »dodatnemu vznemirjanju«. Ko je prišlo nato do glasovanja o popravku, je bil ta zavržen z večino glasov.

Nov umor rdečih brigadistov

V sredo 27. marca so rdeči brigadisti umorili univ. profesorja in predstavnika krščansko usmerjenega sindikata CISL 43-letnega Ezia Tarantellija. Ta je bil eden tistih, ki so lani izdelali sporazum med vlado in sindikati, s katerim so delavcem odtrgali del draginjske doklade zato, da bi zaustavili inflacijo. Zaradi tega so komunisti sprožili referendum o draginjski dokladi, ki sedaj vzbudja italijansko javnost.

Umor je seveda, kot običajno, vzbudil vrsto obsodb v italijanskih političnih in sindikalnih krogih, vse tri sindikalne organizacije pa so oklicale za četrtek 28.

marca dveurno protestno stavko in razna zborovanja. Premnogi povezujejo ta umor s sporom med sindikati.

V trenutku umora je nosil prof. Tarantelli pri sebi poziv, da je treba referendum o draginjski dokladi preprečiti, »če pa ne bo šlo drugače, bomo pozvali volivce, naj se izrazijo proti«. Minister De Michelis smatra ta poziv za Tarantellijev testament, ki ga je treba spoštovati, vsi ministri pa se strinjajo, da je treba referendum za vsako ceno preprečiti, saj bi vnesel razkol v italijansko družbeno življenje in izničil dosedanje gospodarske uspehe.

Zadnja akcija, ki so jo rdeči brigadisti pred tem umorom izvedli, je bil lani decembra neuspešni napad na oklepni avto za prevažanje denarja, pri čemer je bil en napadalec ubit, dva pa prijeta. Pred tem pa je bil prav tako lani v februarju ubit s strani rdečih brigad ameriški diplomat Leamont Hunt.

Novi koprski pomožni škof msgr. Metod Pirih (desno) v »Sloveniku« v Rimu. Na desni pok. mariborski škof dr. Maksimilijan Držek, v sredi ravnatelj »Slovenika« dr. Maksimilijan Jezernik

Jubilejna številka „Goriškega letnika“

Ko je prvič izšel zbornik Goriškega muzeja »Goriški letnik«, sami izdajatelji niso nameravali iz njega narediti periodične izdaje. Pa je nato prišlo do rednega izhajanja in zadnja številka, ki pa nosi letnico 1983, je že deseta.

Posebnost te jubilejne številke je v tem, da so vse članke in razprave prispevali delavci Goriškega muzeja. So to rezultat raziskovalnega dela v arheologiji, etnologiji, zgodovini in zgodovini umetnosti, torej na tistih strokovnih področjih, ki jih muzej obdeluje.

Svoljšak Drago, muzejski svetovalec je napisal razpravo »Kovačevše naselje idrijske skupine v Vipavski dolini«. Od 1949 je bilo na Kovačevšu iz jame na vzhodnem robu nekega vinograda v Lokavcu izkopanih okoli 170 predmetov, ki jih hranita Goriški muzej v Novi Gorici in Narodni muzej v Ljubljani. Časovno sodijo ti predmeti v obdobje 5. stol. pred Kr. do 1. stol. po Kr., tj. v čas, ki je v Posočju živela latenska kulturna skupina, katere temeljne značilnosti so razpoznavne tudi na Kovačevšu.

Zbona-Trkman Beatrice, kustos-arheolog objavlja spis »Bronast kipec iz Sežane«. Najden je bil leta 1982 in upodablja figuro nagega stoječega mladeniča s petlistnim vencem na glavi. Se najbolj je soroden kipeca iz Ljubljane in Beneške Slovenije, ki upodabljata Herakleja.

Miklavčič-Brezigar Inga, kustos je prispevala zelo zanimivo in tudi za vas Breginjo pretresljivo poročilo »Življenje v Breginju pred potresom leta 1976 in po njem«. Starega naselja ni več (razen cerkve in župnišča), dva sledeča si potresa sta ga popolnoma porušila, ob njem pa je bilo na novem mestu sezidano novo naselje montažnih hišic. S tem pa so vaščani iz kmetov postali delavci.

Marušič Branko, ravnatelj Goriškega muzeja je avtor razprave »Slovenska narodna in politična zavest na Primorskem pred letom 1848«. Članek obravnava začetek narodnega prebujanja pri Slovencih na Primorskem (Trst, Gorica, slovenska Istra). Prebujanje se začne v desetletjih pred marčno revolucijo leta 1848 in je osredotočeno predvsem na rabo slovenskega jezika v šolah in drugod v javnem življenju.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Nizozemska kraljica Beatrica je prišla v Rim na dvodnevni obisk. Spremljal jo je knez soproga Claus, zunanji minister ter vrsta gospodarstvenikov. Na Kviralu jo je sprejel predsednik Pertini, ki je pohvalil prizadevnost Nizozemcev za Tretji svet. Kraljica si je kasneje ogledala rimske kulturne spomenike, sestala pa se je ob spremstvu ministra Altissima tudi s predstavniki italijanske industrije. Poleg tega je bila organizirana posebna okrogla miza o gospodarskih problemih, ki zanimajo obe državi. V četrtek 28. marca je kraljico s soprogom sprejel tudi papež. Zasebni pogovor je trajal 40 minut, celotni obisk pa pet četr ure. Istočasno se je nizozemski zunanji minister Van Der Broek pogovarjal z vatikanskim državnim tajnikom Casarolijem. Ko se bo sv. oče od 11. do 15. maja mudil na Nizozemskem, bo 13. maja zasebno obiskal kraljevski par v njuni rezidenci v Den Haagu.

Ob svojem bližnjem potovanju na Nizozemsko, v Belgijo in Luksemburg bo sv. oče 20. maja obiskal tudi sedež EGS v Bruslju in tam govoril. Tudi je bilo javljeno, da bo papež opravil pastoralni obisk v kneževini Liechtenstein. Ta žepna država šteje 26.512 prebivalcev — eno tretjina so inozemski delavci — in ima 82% katoličanov. Vlada ji knez Franc Jožef II., ki je leta 1983 papeža ob obisku v Rimu osebno povabil, da obišče kneževino.

Konec preteklega tedna je prišel na povabilo predsednika DC Piccolija v Rim predsednik zvezne konference SZDL Jugoslavije Marjan Rožič. V teku več dni je imel izčrpane pogovore z gostiteljem in drugimi krščanskodemokratskimi voditelji. Na dnevnem redu so bili mednarodni odnosi in dvostransko sodelovanje. Rožič je italijanske sobesednike seznanil s položajem v Jugoslaviji ter se zavzel za to, da bi italijanski parlament čimprej sprejel zakon o globalni zaščiti Slovencev. Dobil je običajni odgovor, da se bo DC prizadevala za čimprejšnje sprejetje zakona, obenem pa so mu dali voditelj DC vedeti, da so zaskrbljeni zaradi nenehne zmanjševanja števila pripadnikov ita-

ZORA PIŠCANC:

Most čez ocean

Zdi se, da imajo naši izseljenci onstran morja več smisla za knjige, ki izhajajo tu pri nas kot mi sami. O tem priča ocena, ki jo je priobčil list »Ameriška domovina«, ki izhaja dvakrat tedensko v Clevelandu (ZDA) o povesti Zore Piščančeve »Most čez ocean«, ki je izšla lani v Gorici v samozaložbi.

Povezanost izseljencev z zamejstvom je v krizi. Vloga izseljencev je omejena na nakup zamejske literature, časopisov, podpiranje dijakov in cerkva. Na najvažnejšem polju, na narodno politično obrambnem, je vsako sodelovanje odpraznjeno. Zamejci, v napačni bojazni, da bi zgubili podporo matice, so se odpovedali vsaki taki povezavi. Čas pa kaže, da je tako oportunistično in bojazljivo gledanje bilo zgrešeno. Zamejski narod se čuti prizadet, večina organizacij ga ali izenačijo na ideološkem polju z režimom ali pa ga povsem blokirajo od odprtega gledanja na revolucijo in porevolucijsko dobo doma in v zamejstvu.

Toliko bolj je torej razveseljiva na primorskem knjižnem trgu pojava najnovejše knjige Zore Piščanec »Most čez ocean«.

Vsem je namreč znana dilema slovenskega naroda in še posebej primorskega med zadnjo svetovno vojno. Pojmi borbe proti tujcu so bili tako strašno pomešani s komunistično partijo Slovenije in revolucijo. Na eni strani so bili domobranci, povsem sprejemljivi po slovenski narodni liniji, toda »nepriznani« po zaveznikih, po drugi strani pa boljševiški program KPS, v strašnem nasprotju z interesi naroda, toda priznani po zaveznikih. Kot Slovenci v osrednji Sloveniji, tako so se morali odločiti tudi primorski Slovenci za eno ali drugo linijo.

Na Primorskem in o Primorski med revolucijo se je s strani režima in njegovih pisalo že morje knjig in člankov. Le malo ali nič pa o nasprotnem taboru. Najnovejša povest Piščančeve je zato toliko bolj razveseljiv pojav.

Predoči nam življenje dveh primorskih rojakov Jelke in Tineta. Začetek je postavljen v gorjo Soško dolino ob koncu vojne. Revolucija s preganjanjem in pobijanjem ljudi vpliva nanju, da se odločita za pobeg v Italijo. Ker tudi italijanska stran ni več varna, sledi emigracija v ZDA s postajama v New Yorku in končno v Clevelandu. Izredno pristržno je predložena globoka ljubezen teh dveh rojakov, preizkušena in prekaljena s tolikimi življenjskimi težavami. Živo je opisano kulturno in prosvetno življenje Slovencev v New Yorku in Clevelandu, kjer oba zakonca sodelujeta.

Pisateljica malo preveč poudarja razliknost primorske človeške narave, pa potem obe glavni osebi prikazuje povsem srečni in zadovoljni v družbi s preostali Slovenci in celo Ljubljanci.

Lepi so opisi delovanja in gostovanja gledališke skupine. Pretresljiv je opis kratkega povratka in obiska v domači vasi. Tine je ravno še našel mater na smrtni postelji. Ponovni stik z novim razredom je porazen, sovraštvo traja še naprej, domačim oblastnikom je to glavno vodilo v novih razmerah, pri tem pa duševno in telesno propadajo in z njimi preostali narod.

Višek povesti pa je zadnja slika, ko

lijanske manjšine v Jugoslaviji. Piccoli je na čast Rožiču priredil slovesno kosilo, ki se ga je udeležil tudi glavni tajnik DC De Mita. Obisk se je nadaljeval še v začetku tega tedna, ko je Rožiča sprejel predsednik vlade Craxi, prišlo pa je tudi do srečanj z osebnostmi drugih strank.

Grčija ima od 29. marca novega predsednika države. Je to 56-letni Hristos Sardiakakis, dosedanjí sodnik vrhovnega sodišča. Na zadnjem tretjem glasovanju je prejel 180 poslanskih glasov od 300, kolikor jih šteje grški parlament. Bil je kandidat vsegrškega socialističnega gibanja (PASOK), medtem ko so poslanci sredinsko desničarske stranke »Nova demokracija« volivce bojkotirali.

Evropska gospodarska skupnost (EGS) se je pomnožila za dva člana. Sta to Portugalska in Španija. S tem šteje EGS 12 članic. Seveda pa bodo morali sporazum v Bruslju potrditi še parlamenti vseh teh držav. Novospregjeti državi naj bi postali polnopravni članici 1. januarja 1986. Razširitev pa bo za obe strani dvorezen meč: novi članici bosta postopno dobili dostop do denarja v skupni blagajni, vendar bosta morali ukiniti carine in s tem zaščitno lastne industrije. Po drugi strani pa bo EGS imela še tri milijone brezposelnih več, kolikor jih imata Španija in Portugalska ter bo morala računati tudi z visokimi zunanjimi dolgovi obeh držav (Španija 40, Portugalska 11 milijard dol.).

Štefan, sin Jelke in Tineta, bodoči umetnik, sam od sebe nariše most preko morja, ki naj bi simbolično povezal novo domovino s starim krajem. Silno posrečeno in zelo globoko!

Knjiga je izšla brez vsake podpore v samozaložbi. Pisateljica, sestra duhovnika Latoda Piščanca, nedolžno pobitega, si je s to knjigo nedvomno zagotovila lep literarni uspeh. Se bolj pa je knjiga pomembna, ker pravilo opisuje medvojne dogodke. Iz obrobne NOB (narodno osvobodilne borbe) je tudi naše primorske rojake postavila v trdo resničnost revolucije in vseh njenih posledic. ZU

Bralci pišejo

Vojaške diktature in Cerkev

V predzadnji številki ste objavili poročilo o stanju Cerkve v Pinochetovem Čilu. Za pravilno razumevanje položaja se mi zdi-jo koristne naslednje pripombe:

1. Pinochetova diktatura je vojaška diktatura ali v marksističnem izrazoslovju »fašistična«. Za take diktature je značilno, da Cerkve kot take ne preganjajo, nasprotno želijo si njene podpore, ki jo večkrat vsaj indirektno tudi dobijo. Tako je bilo v Italiji za časa Mussolinija, v Nemčiji za časa Hitlerja, v Španiji za časa Franca, in potem v različnih južnoameriških republikah z vojaško diktaturo. Tudi na Filipinih, v Južni Koreji in drugod.

2. Vojaške (fašistične) diktature pa nastopajo proti posameznim duhovnikom in tudi škofom, kadar si ti drznejo kritizirati režim; in seveda še bolj proti katoliškim laikom. Mussolini je interniral slovenske duhovnike in katoliške laike, ni priznal italijanskim duhovnikom in katoliškim laikom, če je videl v njih svoje nasprotnike. Npr. duhovnik Primo Mazzolari, laiki Guido Gonella in De Gasperi. Te je rešil Vatikan. Tako smo brali, da so Pinochet in drugi slični diktatorji izgnali ali zaprli razne duhovnike, katoliške laike, tudi redovnice, ker so si drznili kritizirati vladno politiko.

3. Cerkev se zaveda, da je vsaka diktatura družbeno zlo, ker je človek svobodno bitje, ki naj si svobodno izbira vero in postave, kot pravi Prešeren. Vsled tega je med zadnjo vojno papež Pij XII. v svojih božičnih okrožnicah neprestano poudarjal demokratično ureditev družbe brez diktatur. Zlasti je vprašanje demokracije in diktatur posvetil svojo božično poslanico leta 1944. Dejal je: »Da sme izraziti svoje mnenje o dolžnostih in žrtvah, ki se od njega zahtevajo, in da ni prisiljen ubogati, ne da bi ga vprašali, to sta dve pravici državljana, ki imata svoje mesto v demokratični družbi.« Podobno sodbo o diktaturah in demokraciji je izrekel tudi zadnji koncil.

Južnoameriški škofje so na XX. zasedanju svoje konference CELAM letos v marcu izrekli svoje zadovoljstvo, da so se v zadnjih mesecih vršila ljudska glasovanja v različnih državah Južne Amerike, zname-nje poti v »demokracijo«.

Vsled tega ne bomo hvalili diktatur, tudi če so še tako uslužne do Cerkve.

Slovenski duhovnik

Msgr. Ivan Kretič - zlatomašnik

Tam, kjer je Lepa Vida plenice prala, od sinjem Jadranu, v starodavnem Devinu duše pase že od leta 1955 Ivan Kretič. Njegova župnija je bila nekoč izrazito slovenska, danes je narodno mešana. Če ga vprašaš: »Katerih je več, Slovencev ali Italijanov?« ti brez obotavljanja pove: »Italijanov.« To dejstvo izstopa v vsem življenju devinske župnije, tako v osnovni šoli kot v cerkvi. Devin je po vojni stopil v sklop tiste politike, ki je o njej zapisala Vera Tuta, da je šlo za naselitev obale od Trzica do Trsta z italijanskim življenjem.

Toda ne samo to: razvoj turizma po zadnji vojni je podobno kot v Sesljanu tudi v Devinu spremenil način življenja domačinov in odprl vrata novim naseljenjem. Msgr. Ivan Kretič je kot župnik od blizu prisostvoval temu procesu, ga spremljal in se mu kot dober dušni pastir skušal prilagoditi tako, da je skrbel in skrbi za vernike tako enega kot drugega jezika.

Vsled tega je upati, da se bodo eni in drugi veselili njegovega duhovniškega jubileja, ki ga bo obhajal na samo veliko soboto, namreč 50-letnico mašniškega posvečenja. Dne 6. aprila 1935 je bil posvečen v duhovnika v Gorici. Posvetil ga je nadškof Karel Margotti, novo mašo pa je opravil nato v Šmarjah na velikonočni ponedeljek 22. aprila tistega leta.

G. jubilar je Vipavec, doma iz Tevé pri Šmarjah. Tam se je rodil leta 1911 in tam je tudi začel obiskovati osnovno šolo ter jo nadaljeval pri salezijancih na Rakovniku med prvo svetovno vojno. Ker je bil v Ljubljani, se je vpisal na gimnazijo v Škofjehodovih v Šentvidu. Toda ni je tam dokončal, ker ni dobil več potnega lista. Zato je zadnja dva razreda liceja opravil v Malem semenišču v Kopru.

Srednja šola je že nakazala, kam se bo usmeril: priglasi se je za bogoslovje v Gorici. Po štirih letih je bil posvečen, nakar se je začela njegova duhovniška pot, ki je bila od začetka precej pestra: stolni vikar takoj po novi maši za nekaj mesecev, nato kaplan v Cerknem (1935-38).

Lepi so bili tisti časi, se spominja g. jubilar. Z veseljem se je vrgel na delo zlasti z otroki pri verouku. Toda v tej vni se je zameril tedanjim oblastem, ki so mu zapisale črno piko, ker je otroke učil tudi slovensko brati in pisati.

Leta 1938 je prišel v Kojsko v Brdih na mesto g. Franca Kodriča, ki je šel za župnika v Vrtojbo. Toda Kojsko je bilo gnezdo fašističnih oblasti. Ker je še naprej učil verouk in petje, so se začele pritožbe na kvesturo in zasliševanja župnika Kretiča. Štirinajstkrat se je moral zagovarjati na goriški kvesturi, štirinajstič so mu prisodili dve leti konfinacije, ki jo je preстал v kraju Lauria blizu Potenze. Toda razna posredovanja so pomagala v toliko, da je po sedmih mesecih smel domov, vendar ne več v Kojsko. Nadškof ga je poslal v Čepovan.

Tu je preživel vojne čase, ko je bil Čepovan pogosto »osvobojen« in »očiščen«. Po 8. septembru 1943 je postal Čepovan »osvobojen« ozemlje, toda nemške čistke so bile pogoste, zato pogosto mrtvi, požigi domačij, odgon prebivalcev. Župnik Kretič je reševal ljudi pred enimi in drugimi. Srečno je preстал tiste hude čase in se v maju 1945 skupaj z drugimi razveselil konca vojne in prihoda miru.

Računal je, da bo ostal v Čepovanu, kjer so se mu ljudje kljub hudim časom, ali morda prav zato, zelo priljubili in on njim. Toda v Gorici so odprli Alojzije- višče, potrebovali so ravnatelja. Ivana Kretiča so povabili, naj prevzame to mesto. Tako je jeseni 1945 prišel za ravnatelja v Alojzije- višče.

Dve leti je vodil ta zavod, ko so se znova spomnili nanj. Nadškof Margotti ga je povabil, naj sprejme mesto župnika v Solkanu, ker se je dotedanji župnik Božo Kjačič preselil v Gorico. Ivan Kretič je mesto sprejel in se vselil v solkansko župnišče poleti 1945, pred priključitvijo.

Toda razmere so bile v tistih dneh zelo burne; nova oblast si ni želela v Solkanu ne župnika Kretiča ne apostolskega administratorja Močnika. Zato so po mesecu dni nekoč oba izgnali prek meje nazaj v Gorico. Ne vem, kakšna čustva so prevzemala g. Kretiča ob misli, da ga je tuja oblast poslala v »konfinacijo«, domača pa poglala prek »konfinacije«. Tako da je bilo v tistih letih stalinizma, ki se jih danes sama partija ne spominja rada.

V Gorici je nadškof kmalu našel novo mesto za Ivana Kretiča: poslal ga je za župnika v Doberdob. Doberdobci so takrat zadihali, saj so končno dobili mladega, gorečega in slovenskega župnika, dočim so prej med vojno in po njej imeli italijanske ali vsaj narodno nezavedne dušne pastirje. Pod novim župnikom je zacvetelo versko in prosvetno življenje.

Prenovil in pomnožil se je cerkveni pevski zbor. Na pobudo prof. M. Fileja so se začeli prirejati zborovski koncerti v cerkvi, eden prvih v Doberdobu.

Leta 1955 se je izpraznilo mesto župnika-dekana v Devinu. Na škofiji so menili, da bi bil za to službo najbolj primeren doberdobski župnik Kretič. Tako se je Ivan Kretič pomaknil iz Doberdoba k morju v Devin. Po tolikih romanjih se je tam ustavil in dočakal svoj lep življenjski in duhovniški jubilej. Sv. oče ga je leta 1970 imenoval za svojega častnega kaplana.

Skupaj z verniki iz Devina, Štivanja in Medje vasi se veselijo z msgr. Kretičem vsi tisti, kjer jim je bil v življenju za dušnega pastirja, pa tudi mi vsi, ki msgr. Kretiča poznamo, ki smo z njim delali, se z njim veselili in tudi prestali to in ono manj veselo. »Mnogaja ljeta!«

K. Humar

Tista vrnitev

Naj Ti čestitam, Gospod Bog, Kristus, naj Ti čestitam za zvezdice — tudi za tiste v očeh Marije, tiste, stopljene v veselje solzé, ko je, vsa mati, slonela k Tebi,

ki si se vrnil!

Naj Ti čestitam k Srca zamisli: križ, ki maliči še kraj in čas, križ, ki naš greh ga je Tebi vsilil, vzeli si na pleča namesto nas, ves razmesarjen, ubit, odstranjen.

Živ si se vrnil!

Naj Ti čestitam — saj ne zavrneš občudovanja ubogih src. Tam, kjer si zdaj, ko poti srebrne, čisto zlató se svetlika z brd — toda še z nami si, naša Zrtevi!

Ti si se vrnil!

Vladimir Kos SJ

Širite „Katoliški glas“

Mladi so se odzvali papeževemu pozivu

Težko je reči, koliko mladih s celega sveta se je odzvalo vabilu sv. očeta, da se za oljčno nedeljo zberejo v Rimu. Da jih je bilo 200.000, v tem so soglasna vsa sredstva obveščanja. Verjetno pa jih je bilo še dosti več. Prišli so z vseh celin in dobesedno prekrili v soboto 30. marca prostrani trg pred baziliko sv. Janeza v Lateranu.

Ko je prišel mednje sv. oče, so ga pozdravili z vihtenjem belih robcev in z napisi v več jezikih »Kristus je naš mir«. V govoru jih je papež pozval, naj bodo Kristusovi pričevalci po zgledu apostolov, delavci za mir, soudeleženci pri življenju Cerkve. Nihče naj se temu ne izogne, vsi naj si izberejo pot ljubezni.

Sv. oče je mladinske skupine pozdravil v njihovih jezikih. Slovenskim predstavnikom je dejal: »Pozdravljam tudi vas, mladi slovenski fantje in dekleta!« Hrvaškim, bilo jih je okrog štiri tisoč in z njimi je bil kardinal Kuharič, pa je rekel: »Na vaši generaciji leži težka odgovornost, da katoliško vero prenesete v prihodnje stoletje. Cerkev in papež od vas veliko pričakujeta. V upanju, da vas bom mogel ponovno videti v vaši lepi domovini, pozdravljam vso hrvaško mladino, pa tudi mlade drugih narodnosti, ki živijo v Jugoslaviji. Povejte jim, da papež misli nanje in zanje molí.«

Na samo cvetno nedeljo pa se je vsa

LEV DETELA

Stara oglejska krščanska in umetniška znamenja

Velikonočni dogodek je središče krščanskega sporočila o resnicah življenja in premagane smrti, ki jih je križani in vstajenski Kristus zasadil v srca ljudi.

Je eden poglavitnih osišč celotnega cerkvenega življenja, religiozni predznak celotnega človeškega osmišljanja usode. Zato ne začudi, da so tudi umetniki prvih krščanskih dob posvečali čaščenju in umetniškemu prikazovanju dramatičnih dogodkov velike noči sprva mnogo več pozornosti kot drugim cerkvenim praznikom, na primer božiču.

Velika noč je teološko in bivanjsko tisti prvinski krščanski povezovalni lok, ki je tudi v upodabljanju in drugih umetnostnih vedno znova središčno zaživel. Oltar Križanja je glavni oltar srednjeveških cerkv. Nikjer se ne pojavlja Oltar Jezusovega rojstva, oziroma božični oltar, ki bi preraščal pomen vstajenskih misterijev krščanske Cerkve. Srednji vek je krščansko resnico doživljal na prvinski izvorni način, v smislu Kristusove božje prenove skozi smrt na križu in večno vstajenje življenja.

I.

Nedaleč od slovenskega narodnega ozemlja se nahaja častljivo stara oglejska bazilika, skrivnostni stari center krščanstva, s katerim je bila neločljivo povezana tudi slovenska narodna in kulturno-politična usoda. Staro duhovno središče je leta 452 opustošil hunski kralj Atila. Novo cerkevno središče so zgradili med 11. in 14. stoletjem, saj je bil Oglej sedež patriarha. Pod temi danes spoštovanjem vzbujajočimi starimi zidovi pa se je ohranilo marsikaj še mnogo bolj starega in zato religiozno ter kulturnozgodovinsko presenetljivo vznemirljivega.

Leta 1909 so na primer odkrili zgodnje-krščanski talni mozaik, ki so ga arheologi in umetnostni zgodovinarji prisodili v čas oglejskega škofa Teodorusa, o katerem je ohranjena le ena sama zgodovinska potrjena vest, namreč, da se je leta 314 udeležil cerkvene sinode v Arlesu.

Po tolikih stoletjih, ki so pretekla od nastanka umetniško čudovito lepih mozaiknih oglejskih tal do današnjih dni s popolnoma drugačnimi življenjskimi načini in spremenjenim čustvovanjem ter gledanjem na svet, je težko določno pojasniti pomen podob, ki jih mozaiki predstavljajo. Eno je takoj na vsak način jasno. Osnovno sporočilo reliefa, ki je sestavljen iz nešteti barvnih kamenčkov, korenini v dejstvu, da je »Jezus Kristus Luč svetla«.

Druga osnovna poročila, ki so upodobljena na oglejskih cerkvenih tleh, bi mogli obkrožiti s temi svetopisemskimi resnicami:

Jaz sem dobri pastir.
Jaz sem kruh življenja.
Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umrje; in kdorkoli živi in vame veruje, vekomaj ne bo umrl.

Ta osnovna krščanska sporočila so s presenetljivo spretnostjo vtkana v kom-

plicirano zgrajen kristološki program z mnogimi simboli, šiframi in slikovnimi elementi, ki jih danes le še težko razvozlam.

Na enem izmed mozaikov se na primer srečamo s človekom v temi, s človekom sredi morja Zlobe, kjer ga mučijo mračni demoni. Tej podobi sledi dramatični prikaz boja med petelinom in želvo, ki ponazarja mnogo svetlobe nad temo predpotopnih vodnih prikazni, ki jo omogoča prava Luč Sveta, namreč božji ribič, ki s pomočjo apostolov rešuje iz Morja Zlobe.

Na drugem mozaičnem polju se zdaj zbirajo tisti, ki jih je Kristus odrešil. Med njimi je Jezus kot Dobri pastir. Na svojih ramenih nosi jagnje, ki se je bilo nekoč izgubilo. Od vseh strani hite k njemu vsi tisti, ki hrepenejo po božji ljubezni in odrešenju.

Na neki drugi mozaični podobi vidimo dva zajca. Eden je še neodločno negiben, drugi pa je že na svoji skali, ki je simbol za Kristusa. Pričujoča scenerija je vsekor dvoumna. Zato so se z njo umetnostni zgodovinarji obširneje ukvarjali. Predvsem oba upodobljena zajca sta jim povzročila precej težav. Danes so ta rebus razvozali. Zajca naj bi predstavljala novo vrsto človeka, ki se iz otopenosti in neodločnosti že odloča za Kristusa in hiti na njegovo odrešiteljsko skalo.

Dobri pastir opominja zbrane lačne vernike, naj ne hlepijo po slabi hrani. Kristus je kruh življenja in prava hrana. Če bodo segali po božjem kruhu s pomočjo križanega Jezusa, ki je sam Vstajenje in Življenje, bodo premagali smrt.

Mozaične slike v Ogleju zrcalijo jasen in premočten program. Na starih krščanskih upodobitvah je Kristus tako rekoč vse. Če se obvaruješ teme, je tvoja svetloba. Če si lačen, je tvoja prava hrana. Ko se bojiš smrti, je tvoje vstajenje in življenje.

II.

Mnogi simboli, ki se pojavljajo na oglejskih starokrščanskih mozaikih, so predkrščanskega značaja. Že leta 1930 je nemški znanstvenik Egger v razpravi »Starokrščanski simbol« opozoril na izvor oglejskega mozaika o boju med petelinom in želvo. Isti motiv je prikazan že na poganskem oltarju boga Mitre iz nekdanjega Poetoviuma, sedanjega slovenskega Ptujja. Na ptujskem poganskem oltarju stoji zmagujoči petelin na hrbtu premaganega zla, upodobljenega s simbolom želve.

Oglejskega starokrščanskega Dobrega pastirja obdajajo številne živali. Nekateri raziskovalci so prepričani, da so upodobljeni ptiči, gazela, jelen, dve veliki ribi, dve raci na vodi, ovca, koza, delcina, papiga, škorklja, žaba in kača le običajna slikarska dekoracija v helenističnem stilu.

Vendar to verjetno ne drži. V zgodnjem krščanstvu prevzemata namreč tudi slikarsko upodobljena flora in favna posebne religiozne razpoznavne funkcije. Jelen in gazela sta očitni starokrščanski razpoznavni znamenji. Omenjeni sta že v psalmih Stare zaveze. Jelen, ki jejen pije vodo v čistem studencu, je kot duša vernega človeka, ki jo žejja po Bogu. Gazela je Grkom veljala za jasnovidno žival. Starokrščanski svet jo zato zna uporabiti kot znamenje, ki ponazarja Jezusovo jasnovidnost.

Podoba je, da živali, ki so jih upodobili na oglejskih mozaikih, niso same sebi namen in sliki zgolj v okras. Zares so tudi paša za oči na livadi, po kateri stopa Dobri pastir Jezus Kristus. Za njihovo naravno pestrostjo in lepoto se namreč

Velikonočni motiv iz Nabrežine (foto B. Brecelj)

Trinajsta postaja križnega puta v Slovaniku v Rimu

skriva neki višji pomen in namen. Uporabljene so v posebni filozofsko-religiozni vzročni zvezi kot ključna podoba božjega stvarstva. Ribe, race, delcina ponazarjajo občestvo vernikov in krogotok upajočih duš v večno življenje pri Bogu.

Višje živali, sesalci in ptiči, a tudi ribe, velikokrat predstavljajo simbolično podobo pozitivnega dela človeških lastnosti. V nasprotju s temi je tako imenovani nižji živalski svet velikokrat razpoznavni znak človeške nečistosti, zlobe in podlosti. Kača ponazarja hudiča ali zlobnega človeka, žaba pa zlobnega demona ali krivoverca.

Na enem izmed oglejskih mozaikov so upodobljeni mladeniči in dekleta s palmovimi vejicami in lovorjegovimi listi v rokah. Drugi drže v rokah cvetlice, grozdje in kruh. Ta slika povzroča raziskovalcem največ preglavic. Na splošno so jo imenovali »Kruh življenja«. Slika je v neposredni vzročni zvezi z odrešiteljskim pomenom velikonočnega misterija. Je simbolična predstavitev spominkega in darovanjskega obreda pri sveti maši v spomin na Kristusovo smrt na križu in velikonočni vstajenski dogodek. Jed, ki vodi k večnemu življenju, je ob vseh predstavljenih jedeh Jezus Kristus, luč sveta in kruh življenja.

Prikaz staropisemskega Jona v trebuhu velikega kita, kjer da je prebil tri dni in tri noči, je prav tako odskočna vzmet v neki višji kristološki pomen in namen. Na primeru Jona je namreč predstavljen namen Jezusovega odrešiteljskega dejanja. Kot je Jona tri dni in noči prebil v drobovju velike vodne živali, ne da bi umrl, tako bo božji Sin tri dni in tri noči ležal v naročju zemlje, a vstal v večno življenje. Jonov primer nas opozori na prav tako na mozaikih predstavljeno Kristusovo delovanje v smislu evangelija po Janezu: »Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umrje.«

III.

Oglejski starosvetni mozaiki zrcalijo svojevrstno in istočasno globinsko podobo podobo prvega krščanstva. Naslanjajo se na večsmerna in univerzalna filozofska in umetniška sporočila antičnega sveta, vendar so popolnoma predani novi, poganski čas premagujoči Kristusovi blagovesti.

Tudi stari oglejski umetniški in religiozni primer uči, da je velikonočni vstajenski dogodek kot središče krščanskega verskega življenja pogodil vse kategorije bivanja v času, ko je poganstvo kot verska, filozofska in politična vrednota propadlo. Prav vstajenski Jezus Kristus je tisti, ki tudi kategorijo poganske miselne smrti osmišlja v novo, krščansko utemeljeno etično nesmrtnost. V nasprotju s poganskimi plesi med maliki in pod drevesi praznoverja, postajajo mladi kristjani v svojih prvih urah bivanja, ko se religiozno osvestijo, prav s pomočjo Jezusovega velikonočnega čudeža, otroci vstajanja, ljudje, ki žive za celotno bivanjsko resnico.

Čeprav so oglejske mozaike odkrili precej zatem, ko je Prešeren napisal svoj znameniti »Krst pri Savici«, lahko rečemo, da tudi oglejsko arheološko in umetnostno zgodovinsko odkritje iz leta 1909 še enkrat potrjuje živi duhovni slap Prešernove lepe besede: »Tvoj pot je v Oglej, da položiš nate / rokó bo patriarh, ak' duh te žene, / ko si pogubljaj jih, oti brate, / duhovnega te storil bo, ko mene. / V deželah jutra čakajo bogate / te žetve, ne zamudi je nobene, / le hitro v Oglej, tja do patriarha, / da posveti te mašnika, duš var'ha.«

Velika noč v taborišču Ravensbruck

Leta 1945, pred 40 leti, je bila velika noč 1. aprila. Tisti dan je v taborišču Ravensbruck vladala sama sivina in mrzota. Tudi sonca ni bilo. Ves dan nismo prejeli nobene hrane, tudi peč je ostala mrzla. Zakaj, nismo nikdar zvedele.

Ob zori sem se zbudila in moja misel je svobodno splavala na dom. V spomin so mi stopili nauki pokojne mame, družina in domači običaji, ki so bili vsi prežeti z Bogom. Prešinila me je misel, da je tisti dan Kristus vstal tudi za nas, bedne interniranke.

Delo in apel (poimensko klicanje) v hudem mrazu, premalo oblečene, preveč lačne in šibke smo kmalu postale živi okostnjaki. Premoglo smo le to, kar smo imele na sebi, vse drugo so nam ob vodu pobrali. Tudi ime, tudi človeško dostojanstvo; ostala nam je le osebnostna številka, ki smo si jo morale zapomniti ter zaščititi v rdeči trikotnik na levem rokavu. Obleka je ves čas ostala ista; v njej smo delale in spale, ni bilo možnosti oprati jo ali se umiti. Polne mrčesa smo bile, bolezni pa so se neovirano širile med nami.

Moje razsušene ustnice so zašepetale molitev k Bogu. Pri tem sem jokala in ga prosila, naj nas ne zapusti. Goreče sem si zaželela sv. obhajila. Še malo prej nisem imela Boga v srcu, preveč hudega sem do tedaj prestala, preveč krivic videla, preveč mučenj od sočloveka doživela. Sedaj sem spoznala, da sem v Boga premalo zaupala — in našla sem ga spet.

Najbolj smo se internirane bale selekcij. Zadnji mesec so se ponavljale vsake dan, zlasti v baraki, ki je služila za bolnišnico. Klicali so nas po številkah. Na hodniku smo se morale sleči, svoje stvari zviti v klobček in jih dati pod pazduho. Ko je vstopil esesovski zdravnik, smo se postavile v vrsto. Če je podpisal in zamahnil na levo, je to pomenilo smrt še tisti dan v plinski celici, nakar je truplo končalo v krematoriju. Izločali so stare, bolne, hudo izčrpane, pa tudi otroke. Slovenke smo bile zelo trdožive, pokoncu smo stale pred zdravnikom, a ko je zamahnil naprej in nas njegov pogled ni več dosegel, smo klonile v šibkosti in od žalosti zaradi tistih, ki so bile odpisane.

Medtem pa je v nas raslo upanje. Bilo je že slišati streljanje, čeprav je bilo še daleč. Naše taborišče so začeli prazniti, transporti so odhajali, a še peš. Če je katera na poti skušala pobegniti, so jo našli psi in razmrcvarili, drugim v svarilo.

Istočasno so k nam prihajale interniranke iz Auschwitza. Bežati so morale pred prodirajočo sovjetsko vojsko. Prišla jih je pa samo ena četrtina. Druge so na poti omagale. Bile so v strahotnem stanju, bolne in popolnoma izčrpane. Pri nas ni bilo več prostih pogradov, morale smo se stisniti, da so se k nam ulegle. Marsikatera od njih ni več vstala. Noge so imele krvave in zatečene. Po večini so bile Judinje s Poljske.

Posebno se spominjam ene: mlado dekle, z lepim obrazom, a živ okostnjak. Na glavi je imela neke vrste turban, a je z glavo neprestano potresala kot bi se

hotela nečesa znebiti. Zdravnica, Slovenka iz Ljubljane, ji je pokrivalo odvila. Vsa glava je bila ena sama hrasta. Ko je je malo dvignila, so pod njo zamrgoleli črvi. Ni ji mogla pomagati, saj ni imela primernih maž. Po nekaj dnevih je dekle umrla. Od tedaj so se selekcije vrstile brez prestanka, brez prestanka sta tudi delovala plinska celica in krematorij, zrak pa je zlasti ob slabem vremenu postal neznošen.

Iztekali so se zadnji aprilski dnevi. Bila sem na koncu življenja, a težko mi je bilo misliti na smrt. Izročila sem se Bogu in njegovi volji, obenem pa goreče molila. Fronta je bila že blizu, upanje vedno večje.

Dan pred osvoboditvijo smo bile vse nemirne. Proti jutru sem zaspala. Nenadoma me zbudi kričanje. Vrata so se na stečaj odprla. Vsi so tekli ven, ostale smo le bolne. Potem smo zagledale vojake v tuji uniformi. Rusinje so jih takoj spoznale. Bili so sovjetski vojaki. Vstopili so, a si pri tem tiščali nos. Eden častnikov nam je dejal, da smo proste, za bolnike pa bo poskrbljeno.

Tako sem, Bog bodi zahvaljen, dočakala svobodo. Nisem mogla vstati in hoditi. Pa sem vedela, da je sedaj, plinske celice in krematorija za vselej konec. A ostala je misel: kdo je kriv za vso to človeško hudobijo? In spoznanje: človek brez Boga v srcu podivja brez mej.

Spet sem dobila svoje ime, prenehala sem biti številka, a rdeči trikotnik s številko sem ob odhodu iz taborišča vzela s seboj. Hranim ga potomcem v spomin z veliko željo, da bi ti mladi ustvarili bolj pravičen svet in lahko s ponosom vstopili v novo stoletje. Življenje je lahko lepo le tedaj, če zavladna na svetu mir in ljubezen!

Petrina Trojer

Vstajenje

V jutru preko cvetočih Brd, borov in Krasa, tja do obale mimo Trsta je šel Kristus z odprtimi rokami.

V novi zarji miru in ljubezni, v čakajoči tišini in valov modrini svetle rane so mu žarele.

Velikonočni zvonovi, preko temnih vezi preteklosti, kličejo v svetlo prihodnost vstajenja — človeka.

Jože Aleksij Markuža

Velikonočno pismo iz Hongkonga

Ze več mesecev se nahajam — pravi misijonarka Anica Miklavčič — tu v Aberdeenu, ki je najrevnejši del Hongkonga, daleč od središča, kjer ljudje celo svoje življenje preživijo na barkah, ker so ribiči. Aberdeen pomeni mali Hongkong, takega, kot je bil pred sto leti, preden so prišli Angleži.

Naša hiša se imenuje Caritas, kjer dobi vsakovrstni ljudje, od mladih do starih hrano in prostor za bivanje čez dan. V hiši je tudi velik dispanzer pa zobozdravnik, vse to za majhno plačilo. Nadalje vsakovrstne šole, podnevi in zvečer do 11. ure za odrasle, vse zastoj. Vse to vzdržuje škofijska Caritas.

Sv. Peter je zavetnik naše župnije. To se takoj vidi, ko se vstopi v cerkev. Nad glavnim oltarjem je velika slika, ki pokriva ves zid in predstavlja Jezusa in Petra na veliki ladji sredi valov. Slika, ki našim ribičem toliko pove. Na dan kitajskega novega leta gredo v procesiji od barke do barke sledeč misijonarju, ki blagoslovja čolne, oni pa molijo in pojejo. Ob nedeljskih mašah pa sem jaz organistinja. Cerkev je vedno polna.

Za veliko noč bo tu v Hongkongu po vseh župnijah lepo število krstov; več kot tisoč jih bo. Nanj se katehumeni goreče pripravljajo. Kako nekaj velikega je ta verska svoboda... do 1997. A zaupamo tudi v nadaljno prihodnost.

Prav te dni nas je razveselila novica, da je kitajska vlada iz Pekinga povabila našega škofa msgr. Wuja na obisk. Od potoval je letos 25. marca, na praznik Gospodovega oznanenja, z njim pa še štirje duhovniki in več laikov. Škof je pred odhodom naprosil vernike, naj v ta namen veliko molijo, da bi ta obisk pomagal k bodočemu zedinjenju s Cerkvijo na Kitajskem.

Res, moramo zaupati, kajti Bog je vse-mogočen. Če nam uspe postaviti ta most, potem bo odprta pot na Kitajsko tudi zame, ki imam le še eno željo, na Kitajskem umreti. Zato, dragi misijonski prijatelji, molite v ta namen!

Prvi kitajski mučenci, že vsi blaženi. Upanje je, da bodo kmalu razglašeni za svetnike

Redovniki po župnijah v Italiji

V Italiji je 108 moških redovnih družb. Le 19 od teh redovnih družb nima v oskrbi župnij. 20 % redovnih duhovnikov je v župnijskem pastoralnem delu ali približno 4.500. Višji redovni predstojniki niso naklonjeni delu po župnijah. 70 % višjih redovnih predstojnikov je mnenja, da bo prišel čas, ko bo treba zapustiti župnije. Do te odločitve bo prišlo, ker upada število redovnih poklicev. Poudarjajo tudi, da delo v župnijah ovira redno redovno življenje. Zaradi dela po župnijah se morajo redovniki odpovedati svojim svojim nalogam, ki jih ima vsak red v svojih pravilih.

Zanimiv je podatek, da so v delu po župnijah najbolj zaposleni frančiškani, kapucini in minoriti. Sledijo jim salezijanci.

Z novo telovadnico gremo naprej

Gradnja nove telovadnice, čeprav počasi, se nadaljuje. Po začetnih fazah, ko so bili najprej postavljeni temelji in ogrodje, nato pa streha in zunanje obloge, se je delo za nekaj časa ustavilo, seveda pa ne dokončno, saj so se dela zopet obnovila z izgradnjo slačilnic in tribun za gledalce. Ta del notranjosti si je projektant inž. Marini iz Gradišča zamislil na svojki način, da bi prihranil čim več prostora. Po zgledu nekaterih že obstoječih športnih objektov, napr. tistega v Poletu pri Vidmu, kjer je moška ekipa Olimpije že večkrat igrala, je izkoristil prostor nad slačilnicami za ureditev prostora za gledalce.

Gradnja pa se ni ustavila pri tem. Že prejšnji teden je namreč podjetje Tabaj iz Standreža izdelalo in namestilo okna. Poudariti je treba, da se njihova modra barva izredno lepo sklada z belino telo-

vadnice in rdeče-rjavimi bakrenimi žlebovi. Skratka lahko zapišemo, da bo telovadnica ob Katoliškem domu ne le funkcionalna, marveč tudi izredno lepa!

Za dokončno ureditev tega objekta (tlak, razsvetljava in ogrevanje) bi potrebovali še okoli 50 milijonov lir. Mnogi so velikodušno že prispevali. Treba je, da se spoprimemo še s to zadnjo zahtevo, ki gotovo ne predstavlja nepremostljive ovire. Zato smo prav vsi poklicani, da damo svoj denarni prispevek in s tem dejansko dokažemo, da nam je pri srcu bodočnost naše mladine.

Svoj dar lahko oddate na sledeče naslove: Kmečka banka - Gorica; Cassa di Risparmio n. 1 - Gorica; trgovina Košič, ul. Rastello; zlatarna Vižintin, ul. Monache; trgovina Terpin, ul. Duca d'Aosta; dr. Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7.

Zunanost nove telovadnice, ki nastaja ob Katoliškem domu v Gorici

Predavanja prof. Matjaža Puca

Župnijski pastoralni svet v Trebčah je hotel v letošnjem postu duhovno nekoliko razgibati župljane z razmišljanji o nekaterih važnejših življenjskih vprašanjih. Če bi povabili kakega duhovnika, da bi jim govoril, bi ta imel le malo poslušalcev. Zeleli pa smo, da bi se približal tudi kateri od mnogih, ki ne hodijo v cerkev.

Prof. Matjaž Puc je gotovo primerna oseba za tako nalogo, saj še ni veliko let, odkar je »taval v temi« brezverstva. Nobene verske vzgoje ni imel, iskal je smisla za življenje samo v materializmu, v uživanju. A to ga je privedlo na rob propada. Začel je iskati resnico s prebranjem spisov o verstvih, ki so razširjena po Daljnem vzhodu. Končno ga je iskarnje privedlo do krščanske vere, ki ga je zadovoljila in ga rešila propada. Spreobrnili se je popolnoma. Svoj duhovni razvoj je popisal v knjižici »Spreobrnjenje«.

Naprosili smo ga, da predvsem iz svojih izkušenj in doživetij pove, če je v današnjih časih še potrebno, da se ljudje zanimajo za vero. V prvem govoru, ki je trajal eno uro in pol, je pokazal na notranjo praznoto modernega brezboštva. Tudi če človeka oskrbi z materialnimi dobrinami, ga pušča nezadovoljnega, nesrečnega, obupanega, ker ne pozna smisla človekovega bivanja. Tega ni spoznal iz knjig, marveč iz lastnega življenja, iz iskustva. Zato je v deželah, kjer vlada brezboštvo, veliko odraslih, zlasti pa mladine, ki se vedno bolj zanimajo za verska vprašanja.

V drugem govoru je pokazal, da se človek potem, ko je vedno jasneje spoznaval resnico, obrača do Cerkve. Tu spozna, kaj mu je treba narediti, da spoznanje rodi svoje sadove. Tu se mu odkrije zakramentalno življenje, po katerem se prečišči

in prenovi. Zakrament sprave mu pomaga, da zna razločevati dobro od slabega. Odslej se trudi, da bo v življenju delal le dobro. Evharistija mu prinaša zagotovilo povelčanega vstajenja in večnega življenja.

Tretje razmišljanje je imelo namen, da pokaže, kako naj živi veren človek v današnjem svetu, v modernem brezvernem okolju, ki je vse usmerjeno v tostranski svet. Brezbožne ideologije kažejo človeku samo življenje na zemlji. Tu naj si pridobi čim več dobrin, denarja, hrane in pijače, udobnosti, avtomobilov, vsega, kar nudi naša zemlja. Po smrti tako ni več ničesar. Tudi ko ima človek vsega v izobilju, čuti v sebi veliko notranjo praznoto. Zgubila smisel za razlikovanje dobrega in slabega. Vse mu je dovoljeno, samo da pomnoži njegovo imetje, le da ga nihče ne zasači. Kar je značilno za takšnega človeka, je neprestan strah, da bo tisto, kar si je pridobil, izgubil.

Veren človek pa v naših časih postaja vedno bolj nesebičen. Ljubezen do Boga in do bližnjega ga dela občutljivega za vsako človeško bedo, da se zanima za uboge, bolne, osamljene, zatirane, preganjane. Vsem bi rad pomagal. V okolju, v katerem živi, hoče postati sol zemlje, luč sveta. Nesebično se žrtvuje, da povsod pomaga, vedno ima čas, da dela za bolj-ši svet. V dobroti, ljubezni, žrtvovanju za druge se čuti vedno bolj svobodnega. To svobodo mu utrjuje vera v Kristovo odrešenje, ko je premagal greh in smrt in odprl vrata v večnost, ki ne bo poznala nobene slabosti in nepopolnosti. Ta vera je v njem tako močna, da se ne plaši ničesar, ne preganjanja, ne izgube dela, ne ječe, ne izgona iz države; tudi smrti se ne boji.

Oljčna nedelja 1941: Napad na Jugoslavijo

Leta 1941 je bila oljčna nedelja 6. aprila. Tedaj se je v zgodnjih jutranjih urah začel nenapovedani nemški napad na Jugoslavijo. Beograd pa je bil strahotno bombardiran.

Splošno je znano, da je tedanji jugoslovanski vojni ataše v Berlinu, generalštabni polkovnik Vladimir Vauhnik, že 2. aprila obvestil jugoslovansko vladu, da bo Jugoslavija 6. aprila brez vojne napovedi napadena in Beograd ustrahovalno bombardiran. General Simović, ki je po udaru postal predsednik vlade, se na opozorilo ni oziral in ni podvzel nobenih primernih ukrepov. Vauhnik piše o vsem tem v svojih spominih, ki so pred leti izšli v slovenskem in nemškem jeziku v Buenos Airesu.

Avtor navaja, kako je 1. aprila prejel anonimno telefonsko obvestilo o datumu in načinu napada ter kako je to takoj sporočil v Beograd. Pri tem pa samo ugaiba in ne pove, kdo naj bi bil avtor sporočila.

V srbohrvatskem prevodu memoarjev, ki so konec preteklega leta izšli v Monakovem, pa je dr. Miloš Vauhnik, brat danes že pokojnega Vladimira Vauhnik, v dodatnem poglavju opisal rezultate svojih večletnih raziskav o tej uganki. Na osnovi obsežnega dokumentarnega gradiva in razgovorov z osebami ugotavlja, da je opozorilo prišlo iz najvišjega kroga

protinacistično usmerjenih častnikov, ki so se zbirali okrog tedanjega šefa nemške protišpijonaže admirala Wilhelma Canarisa, ki so ga hitlerjevci po atentatu na Führerja zverinsko mučili in ubili.

Kot sledi iz zapisnikov je Gestapo pri preiskavi našel listek, na katerem je bilo s Canarisovo roko zabeleženo, da se je, takoj ko je zvedel za Hitlerjevo odločitev, sestal z državnim tajnikom Weizsäckerjem, da vidita, ali se napad lahko prepreči. Ko sta ugotovila, da je to nemogoče, sta sklenila, da se obvesti jugoslovansko vladu. To sta seveda storila prek zaupne osebe, kajti Canaris, ki je vsa leta vojne, do svoje tragične smrti, poročal zahodnim zaveznikom, je bil zelo previden.

V opisu, ki ga je dodal spominom svojega brata, daje dr. Miloš Vauhnik zgoščen pregled kroga visokih nemških častnikov, ki so njegovemu bratu omogočili točen in sproten vpogled v nemške namere, tako že leta 1940 o odločitvi za napad na Sovjetsko zvezo.

Mnoge teh oseb so po atentatu na Hitlerja izgubile življenje, preživeli pa so vedno visoko cenili, da jih polkovnik Vladimir Vauhnik, ki ga je Gestapo, v brk vsem mednarodnim določilom, kot diplomata po napadu na Jugoslavijo aretirali, ni nikdar in z ničemer izdal.

Prijetne velikonočne praznike voščijo :

terpin s.p.a.

Ul. Duca d'Aosta, 42 - GORICA
Tel. 0481/32321 - Tlx. 460682

- splošni uvoz in izvoz
- kmetijski stroji in rezervni deli

AGRARIA, ul. Carducci 47 v Gorici

Trgovina v TRSTU:

Ul. Brigata Casale, 3
Tel. 040/827757

TVRDKA KOŠIČ - GORICA
TRGOVINA OBUTVE »KOŠIČ BENEDIKT«
Ul. Raštel, 7 - Tel. 85162

TRGOVINA OBUTVE »KOŠIČ K 2«
Ul. Oberdan, 7 (vog. ul. Morelli) - Tel. 85520

»K 2 ŠPORT« NOVA ŠPORTNA TRGOVINA

Ul. Raštel, 21 - Tel. 84884
OBIŠČITE NAS!

ČER - IMPEX
Splošni import - export
IGOR ČERNIC

GORICA - ul. Vittorio Veneto, 54 Tel. 82159

ROMAN BAR
(Roman Cotič)

GORICA Travnik, vogal ul. Roma in Oberdan

TISKARNA BUDIN

GORICA - Riva Piazzutta, 18 Tel. 84676

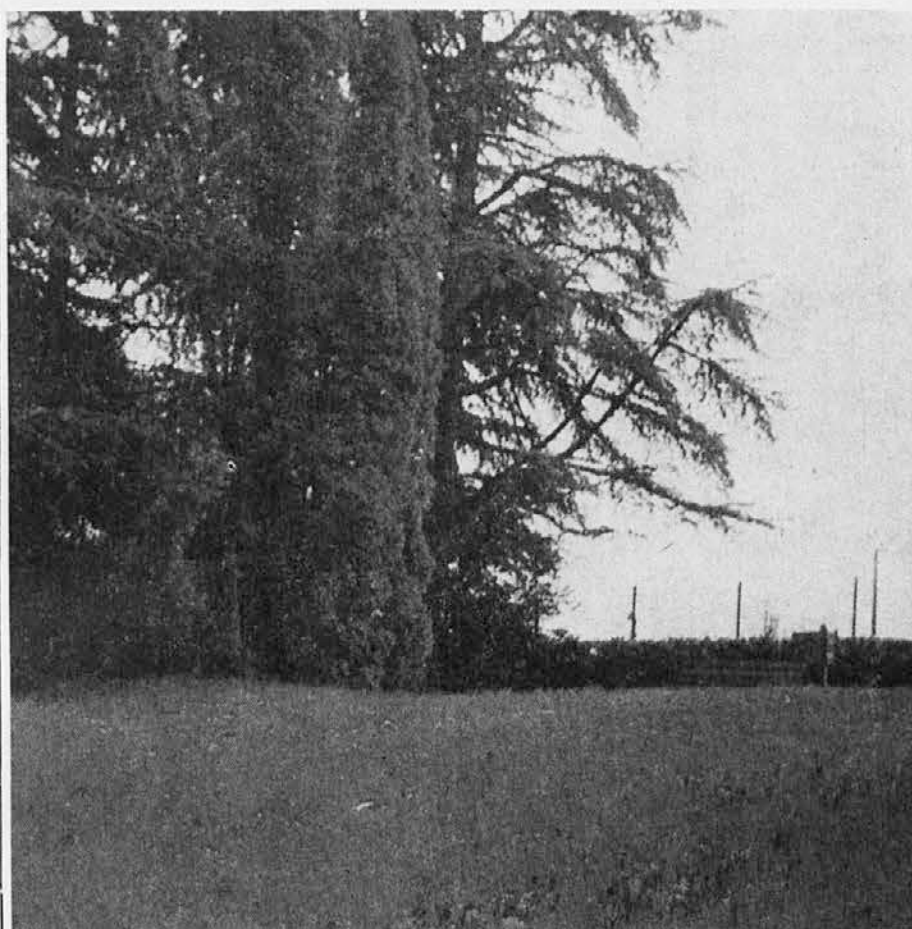
ZNANA TRGOVINA Z MESNIMI SPECIALITETNIMI IZDELKI

KUFAHL
lastnik Aleš Pintar

GORICA - ul. Oberdan, 15 Tel. 84570

GOSTILNA
SOBAN

JAMLJE Tel. 75044

KNJIGARNA - PAPIRNICA
GISS

GORICA - ul. Arcivescovado, 15 Tel. 84594

PEKARNA - SLAŠČIČARNA
VIATORI

Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja lahko dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah

GORICA Tel. 84645

TRGOVINA ČEVLJEV
ANDREJ ČOTAR

GORICA - ul. Rastello, 72 Tel. 83667

GOSTILNA
VID PRIMOŽIČ
(pri Pavlinu)

GORICA - Drevored XX. septembra, 138 Tel. 82117

URARNA IN ZLATARNA
VIZINTIN ANI IN MARJAN

GORICA Ul. Monache, 9

GOSTILNA
PODVERŠIČ

GORICA Ul. Brigata Pavia, 61

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - ITD.
RADISLAV LEOPOLI

GORICA - ul. Brigata Pavia, 46 Tel. 84941

Nabirka za katoliški tisk 1985
na Goriškem

Gorica:	
Stolnica	335.000
Sv. Ignacij	275.000
Sv. Ivan	734.000
Kapucini	183.000
Placuta	66.000
Zavod sv. Družine	61.000
Marijine sestre	60.000
Gabrje-Vrh	200.000
Doberdob	185.000
Devin	60.000
Jazbine	40.000
Jamlje-Dol	84.500
Mavhinje-Sesljan	235.000
Nabrežina	500.000
Podgora	122.000
Rupa-Peč	338.000
Sovodnje	127.500
Štandrež	320.000
Števerjan	200.000
Sv. Subida	30.000
Zgonik	115.000
SKUPAJ	4.271.000

Nabirka za katoliški tisk
na Tržaškem 1985

Sv. Ivan	lir 571.000
Sv. Križ	535.000
Novi sv. Anton	320.000
Sv. Jakob	320.000
Boršt	280.000
Bazovica	269.000
Rojan	260.000
Dolina	230.000
Mačkolje	200.000
Opčine	180.200
Prosek	140.000
Škedenj	140.000
Salezijanci	135.050
Boljunec	110.000
Katlnara	110.000
Žavlj	100.000
Podlonjer	96.000
Kontovel	83.000
Sv. Vincencij	70.000
Barkovlje	68.000
Sv. Barbara	60.000
Pesek	58.000
Kolonkovec	55.000
Ricmanje-Domjo	50.000
Repentabor	45.000
Sv. Ana	42.000
Trečce	23.000
SKUPAJ	4.550.250

★ ODBOR ZA GRADNJO NOVE TELOVADNICE V GORICI sa zahvaljuje dosedanjim dobrotnikom ter vošči vsem srečne velikonočne praznike.

★

★ ZUPNIJSKO OBCESTVO IZ NABREŽINE želi vsem bratom in sestram v Kristusu, ki ga sestavljajo, blagoslovljeno veliko noč.

★

★ SLOMSKOV DOM V BAZOVICI vošči svojim dobrotnikom, sodelavcem in prijateljem vesele velikonočne praznike.

OPTIKA

MALALAN

Opčine - Proseška, 6 Tel. 213957

TRGOVINA JESTVIN

PRI DUŠANU

Sovodnje ob Soči Tel. 882060

GOSTILNA

»RUBIJSKI GRAD«
(pri Brunotu)

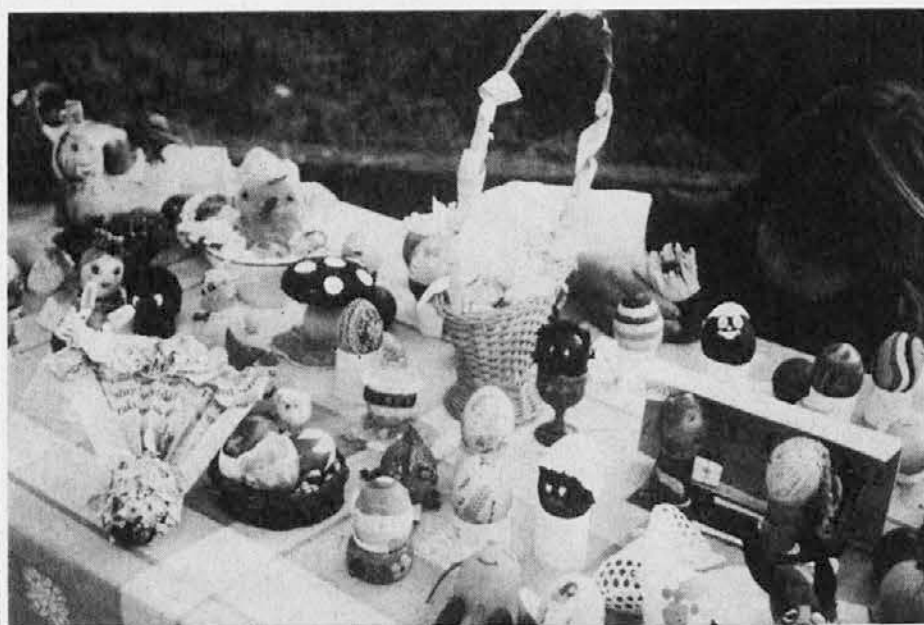
Sovodnje ob Soči Tel. 882034

DRAGULJARNA

MALALAN

Opčine - Narodna, 28 Tel. 211465

Vse najboljše za veliko noč 1984 želijo :

Mladi umetnik iz Nabrežine motri velikonočne pirhe (foto B. Breclj)

TVRDKA FLORIJAN VETRIH

Olja za kurjavo in tekoča goriva za centralno kurjavo,
motorno olje Chevron

GORICA - ul. Lantieri, 5 - Tel. 84527
MOŠA - ul. Isonzo, 23 - Tel. 80160

BERTOLINI WALTER MARKET & C. MOSSA - ul. Isonzo, 19 Tel. 80394

Velika izbira mesa, mesnih izdelkov, perutnine
ter divjačine in rib na drobno in na debelo.

Cene ugodne - Odprto vsak dan razen ob po-
nedeljkih od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

Obiščite nas! Odšli boste močno zadovoljni!

GOSTILNA »PRI MIROTU« (DA MIRO) (Mara Mužina)

SOVODNJE OB SOČI Tel. 882017

GOSTILNA DEVETAK

VRH SV. MIHAELA Tel. 882005

TRGOVINA JESTVIN BAK ANTON

Trst - ul. San Cilino, 34 Tel. 54304

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA JAZBEC RENATO

NABREŽINA Tel. 200174

Katoliška knjižarna

- Knjige
- Šolske potrebščine
- Nabožni predmeti

GORICA
Travnik, 25
Tel. 84407

*Vesele
velikonočne
praznike*

KMEČKA BANKA GORICA
KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKO OBRTNA HRANILNICA V DOBERDOBU
HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. TRST

Trst - mučeniško mesto?

Ko je 12. marca letos občinski odbornik prof. Aleš Lokar (SSk) dal v tržaškem občinskem svetu svojo glasovalno izjavo v zvezi s sprejetjem proračuna, je omenil tudi trditev, ki se v italijanskih krogi pogosto sliši, da je namreč Trst mučeniško mesto. Prof. Lokar se je za hip ustavil ob tej trditvi in ji pogumno pogledal v obraz.

Dejal je, da to sicer drži, ne držijo pa vzroki, ki se za to mučeništvo navajajo. Če je do njega prišlo, je te vzroke treba iskati znotraj mesta samega. Po letu 1800 je Trst iz malega naselja z 20.000 prebivalci v nekaj desetletjih postal sredozemsko mesto z 200.000 naseljenci. Ti pa so prišli iz vseh sosednjih območij: iz Furlanije, Krasi, sedanje Slovenije in Hrvaške, iz avstrijske Dalmacije, Istre, drugih avstrogrških dežel in Bližnjega vzhoda.

V mestu sta se pojavili dve sestavini: družbena in narodno-nacionalistična. Slednja je prevladala. Druga, ki se je čutila zapostavljena in odrinjena, je odgovorila z bojem za svoje pravice in odporom zoper nadvlado nacionalističnih krogov. Čas je že, da se jasno pove: levi ekstremizem je otrok desnega, rdeči obroč okrog mesta je v veliki meri meri odgovor na črno srce mestnega središča.

Rešitev je le v tem, da se zblizajo različni interesi in sestavijo v pameten mozaik. Prav to si prizadeva storiti sedanja tržaška občinska uprava. Naloga je težka in trda, saj se je treba gibati med tisoči-

mi zahtevami in pastmi. Sirene preteklosti se neprestano oglašajo s svojim pretresljivim glasom in otožnimi očmi zaradi krivic, resničnih in namišljenih, ki jih je mesto prestalo. Pravičen je pa treba biti do vseh, in prav to je težko, saj smo vsi v igri in prizadeti. Je pa to edina možna pot za obnovo Trsta.

In ni res, da Trst nima bodočnosti. Ima jo kot vsaka stvar. Zavisi pa od nas, da rešimo osnovne probleme. Naši ljudje so zmožni velikih reči. In ta zmožnost izvira prav iz različnosti. Različnost je naše bogastvo, pomeni naš napredek in razvoj. Le tisti, ki ima predsodke, bo videl v različnosti oviro. Ta in pa uvajanje novega sta dve lici istega obraza.

Ker se je sedanja občinska uprava gibala v tej smeri, je bil oddan glas prof. Lokarja glede občinskega proračuna pozitiven. Manj pozitiven pa je njegov odnos do stališča glede zakonske zaščite slovenske manjšine, ki ga je zavzela večina v občinskem svetu. Ta sicer meni, da je potreben nek zakon, ki naj ščiti slovensko manjšino, a naj se omeji na do sedaj priznane pravice. Tako stališče je nevarno, saj priznava le to, kar si je do sedaj manjšina po naključju ali z borbo pridobila, ne dopušča pa splošnega zakona.

Prav tako gledanje pa je treba odkloniti. Slovenci zahtevamo celoten zaščitni zakon, ne pa kopico malih zakonov, dekretov in okrožnic, ki so v teku časa izšli ali bili sprejeti. Tak zaščitni zakon je

nujno potreben, ne samo zaradi dejanskih potreb manjšine, ampak tudi zaradi podobnih zakonov, ki so jih druge manjšine v Italiji že deležne, pa tudi zaradi ustavnih predpisov. Prav zato so SSK, pa tudi ostale politične skupine, kot npr. DC predložile v parlamentu zakonski osnutek za celostno zaščito slovenske manjšine. Menimo, da se temu z lahkotnim srcem pač ne morejo odpovedati.

Letošnji zlatomašniki

V goriški škofiji: Poleg msgr. Kretiča so letošnji zlatomašniki še naslednji: msgr. Bison, župnik in dekan v pokoju; msgr. Umberto Miniussi, župnik dekan v Viscu; msgr. Eulogio Sabbadini, kanonik v Gorici; g. Stanko Žerjal, župnik v pokoju; don Giuseppe Bruni, župnik v Belvedere.

V tržaški škofiji: Olivo Caronello in Giuseppe Sossa.

V koprsko-goriški škofiji: Ivan Kobal, škofijski kancler v Kopru; Jože Milič, dekan; Anton Požar, profesor v semenišču v Vipavi; Andrej Simčič, župnijski upravitelj v Ravnici; Stanko Vrtovec, župnik dekan v pokoju.

Poleg omenjenih bi bil letos zlatomašnik tudi Izidor Zavadlav iz Vrtojbe, ki so ga ubili naši ljudje septembra 1946 na Gorenjem polju.

Pok. Tončka Pirih - zgled zvestega služenja

20. marca je mirno v Gospodu zaspala v Gorici pri Marijinih sestrarh Tončka Pirih. Pokopali so jo v Gorici 22. marca. Pogrebne obrede je opravil msgr. Močnik ob somaševanju gg. Rijavca in Prinčiča, zraven pa sta bila še dekan Komjan in g. Zorn. Iz štirih redovnih hiš je bilo 14 redovnic, ki so s petjem spremljale sveto bogoslužje.

Pokojna je bila četrta izmed desetih otrok mlekarja Jakoba in Terezije Mavri pri Robovih v Cerknem. Rodila se je 12. aprila 1904. Oče jim je umrl takoj ob začetku prve svetovne vojne v Gorici. Ovdovela skrbna mati je z velikimi žrtvami spravila otroke pokoncu, dva sta pa že prej umrla. Ker v hiši ni bilo kruha dovolj za vse, so morala dekleta služiti. Tončka je pomagala pri sodniku, v župnišču in nazadnje pri čipkarski učiteljici Paa. Tam se je naučila reda, snage, točnosti, pa tudi kuhanja, kar ji je pozneje zelo koristilo, ko je šla v Milan.

Prvo službo je po par mesecih pustila, ker je bilo v nevarnosti njeno poštenje. Stopila je k premožni družini z več služabniki kot kuharica in je tam ostala 8 let. Z nekdano gospodinjjo je ostala v zvezi dolgo časa, tako radi sta se imeli.

Leta 1930 se je vrnila domov, kakor je vedno hrepnela, in stopila v službo pri župniku Mirku Zornu. Po treh letih na Gorenjem polju je bila prva selitev v Breginj, odkoder je bilo treba iti v begunstvo: najprej v Osais, kjer ni bilo ne sonca ne drvi za zimo; nato v Givigliano nad Rigolatom v Karniji. Tam pa je sonce sijalo ves božji dan in so bili tudi ljudje darežljivi. Leta 1952 nova selitev v Mirnik do upokojitve g. Zorna leta 1970. Od tedaj je živela v Gorici, zadnja štiri leta v Domu Marijinih sester, ki so zanjeno lepo skrbele.

Do zadnje bolezni se je vse dni udeleževala sv. maše in sv. obhajila, ki ga je prejemala do poslednjega dne, zadnji dan pa sveto popotnico, četudi ni bilo še opaziti predznakov smrti. Ko ji je sestra bol-

ničarka merila krvni pritisk in ni več opazila srčnih utripov, je pokojna izgorila še zadnje besede: Molite, molite, prav kot priporoča Marija že toliko let.

Kakor jo je vzgojila res krščanska mati, tako je Tončka tudi živela do konca. Materi je dajala skoro ves zaslužek, da niso zašli v dolgove, po materini smrti pa je pomagala bratom in sestram ter nečakinjam. Zelo rada je podpirala zapuščene, onemogle, potrebne. S kakšnim veseljem je odhajal iz hiše revež iz sosednje vasi, ko mu je Tončka pregnala uši iz perila, oprala, zašila in še kaj novega dala ter ga preskrbelo za dva tedna, ko se je potem znova oglašil ves zanemarjen in potreben, ker so ga domači preganjali iz hiše.

Bolnim in osamljenim je nosila ali pošiljala hrano in kar je najboljšega premogla. Marsikateremu gospodu in negospodu je zašila nogavice, kadar so prsti gledali iz njih, ali pa dala druge, ko ni bilo več mogoče zašiti, četudi je vedela, da marsikdo ne bo hvaležen. Iz Mirnika je po zadnji vojni nosila peš na pol ure oddaljeni avtobus in potem v Gorici raznim družinam in ustanovam vsega, kar je Mirnik premogel, tudi po deset kg hkrati. Veliko je prispevala za naše ustanove in misijone. Za vsako malenkost je

bila hvaležna in bogato povrnila.

Nikoli ni pozabila na svete godove in je še druge spominjala, naj voščijo o praviem času, da nas bodo nebeški zavetniki varovali. »Katoliški glas« je komaj pričakala in prečitala do konca. Močno je ljubila cvetlice. Vsa srečna je bila, ko je po velikem trudu vzgojila za tiste čase ogromne krizanteme, da jih je potem darovala za okras grobov. V svojem življenju je prestala štiri hude operacije, ki je pa niso zlomile. Ko si je v Gorici zadnja leta pri Sv. Justu tri mesece zdravila srce, je z vso ljubeznijo pomagala še večjim sotrpinkam, izpirala gnojne rane, snažila, hranila, kadar ni bilo postrežnic na spregled. Nekatere sorodnice tistih ženic, ki so tam umrle, so Tončko obiskovale do konca in s tem pokazale, da nehvaležnost ni vedno plačilo tega sveta.

Naj bodo te vrstice skromen spomenik vsem našim duhovniškim pomočnicam, ki so žrtvovale celo svoje življenje po župniščih in katerih današnji svet ne samo ne pozna, marveč tudi noče poznati. Saj so se in še se žrtvujejo za bližnjega v trdnem upanju, da bo večni Gospodar bogato povrnil vsako dobro delo krščanske ljubezni.

Tončko ohranimo v spominu in molimo za njeno dušo.

Kamenčki

Volilni golaž PCI

Dne 29. marca je bila na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu stavka, ki je imela posebno obležje. Zgodilo se je namreč, da sta Zveza komunistične mladine Italije (Federazione della gioventù comunista italiana) ter Liga dijakov višjih srednjih šol (Lega studentesca delle scuole medie superiori) organizirali množični obisk filma z naslovom »Proti spol-

nemu nasilju«, ki so ga za mladino posebej predvajali v dvorani kina Ariston.

Film ni nič novega in ga že dalj časa vrtijo v Italiji. Toda gledat ga gre, kdor hoče. V Trstu pa so »napredni komunisti« organizirali njegov ogled v jutranjih urah med poukom in v ta namen razglasili stavko. Ker so vedeli, da bi vsi dijaki ne šli, so nanje pripravili moralen in tudi fizičen pritisk tako, da so se najbolj goreči organizatorji »spolne svobode« postavili pred šolska vrata ali drugače pretili tistim, ki so se obotavljali. Kadar gre za šolske stavke, vemo, da so dijaki kot teleta in ovce: zdrviyo na ulice, srečni, da ni pouka. Koliko veljajo takšne stavke, bi njih organizatorji (tj. Komunistična partija) lahko videli v dokumentarjih preteklega tedna iz časov Duceja: tudi takrat so dijaki masovno stavkali za Abesinijo, za Malto, za Korziko, kakor danes stavkajo za »spolno svobodo«, zoper »spolno nasilje« in še pred nekaj leti za Vietnam, za Čile itd. Menja se dirigent, muzika ostane.

»Di amore si vive«, od ljubezni se živi, so zapisali v svojem letaku, pri tem pa pozabili na dva milijona brezposelne mladine, ki živi od dela svojih staršev, od njih ljubezni in ne od »spolne ljubezni«.

Vendar da se dā živeti tudi od spolnosti, so hoteli dokazati s tem, da so povabili dve prostitutki, pobudnici sindikata prostitutk, da sta lahko dekletom povedali: »Glejte, če ste brez zaposlitve, pristopite v naš sindikat. Nam dela in zaslužka ne manjka.« Fantom za zgled so postavili homoseksualca kot junaka naše blodnega časa.

Vemo pa, kaj hoče komunistična partija s takimi pobudami doseči: Pokvarjeni kapitalistični in malomeščanski mladini obljublja spolni paradiz, da bodo mladi na prihodnjih volitvah volili PCI. Gre torej za »volilni golaž«, kot so včasih pravili takim pobudam. Tega se zavedamo mi starejši, kaj pa mladina?

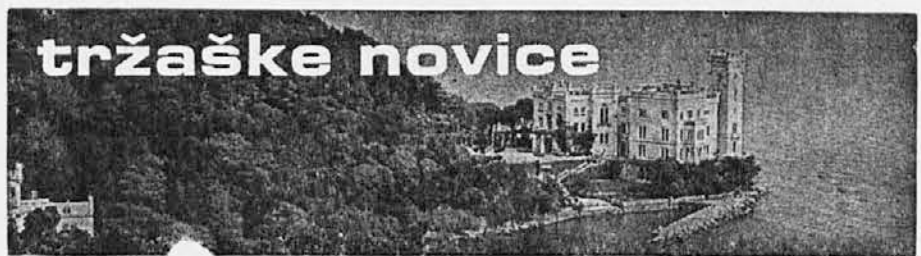
(r+r)

Iz delovanja goriške Mladinske sekcije SSK

V torek 26. marca je bila prva redna seja novo izvoljenega odbora Mladinske sekcije SSK v Gorici. Za tajnika je bil ponovno izvoljen Rencio Frandolič, funkcijo podtajnika bo vršil Damjan Terpin, za predsednika je prejel največ glasov Stefan Cotič, podpredsednik bo dr. Milenka Rustja, blagajnik pa Aleksandra Košič. Poleg tega smo si med člani odbora porazdelili še druge funkcije kot skrb za stike z vaško in šolsko mladino, izbrali referenta za časopisje in zapisnikarja. Zmelnili smo se, da se bomo skušali čimbolj povezati z ostalo mladino in vključiti v našo sekcijo tudi nekatere fante in dekleta iz vasi, poleg tega pa se bomo bolj posvečali našim dijakom in študirajoči mladini.

Sledila je razprava o nadaljnjem delovanju, predvsem o seminarju narodnih manjšin (MENS), ki poteka v Švici ta teden in ki so se ga udeležili tudi nekatere predstavniki tržaške in goriške mladinske sekcije.

Najvažnejša točka je bila priprava na deželni kongres mladinskih sekcij SSK v nedeljo 14. aprila v Nabrežini. - AK

SSO pri prefektu Marrosuju

V petek 29. marca sta se v imenu Sveta slovenskih organizacij poslovila od vladnega komisarja prefekta dr. Maria Marrosuja predsednica Marija Ferletič in podpredsednik Marij Maver. V razgovoru sta se mu zahvalila za poštenost in naklonjenost, ki ju je kazal v svoji službi tudi do slovenske narodne skupnosti v naši deželi. V spomin sta mu poklonila sliko Andreja Košiča s primernim posvetilom.

Prefekt Marrosu, ki bo sedaj bival v Veroni, je obljubil, da bo še nadalje ohranil stike s prijatelji in znanci, ki si jih je veliko našel tu med nami.

Obisk prijateljev iz Kötschacha

Pred dvema letoma se je Tržaški mešani zbor (nekdanji Mladinski) udeležil zborovskega srečanja v Kötschachu, nekdanjih Kočah na Koroškem. Tja ga je povabil zbor Singgemeinschaft Kötschach-Mautnen.

Sedaj, po dveh letih, bodo Korošci vrnili obisk. Obiskali nas bodo 13. aprila in sodelovali na koncertu, ki bo tega dne v Prešernovem domu v Boljuncu. Na srečanju, ki ga skupno prireja Mladinski dom iz Boljunca in Tržaški mešani zbor, bo sodeloval tudi ansambel Coro Polifonico Triestino pod vodstvom Fabia Nesbode.

Obeta se nam tako zanimiv zborovski večer, obenem pa tudi priložnost za poglabitev prijateljskih in glasbenih stikov med pevci raznih narodnosti. V tem smislu bo na koncu izvenela pesem »Mnogaja ljeta«, ki jo bodo vsi trije zbori skupno zapeli. Pevski program bo raznolik. Tržaški mešani zbor se bo predstavil v glavnem s slovenskimi ljudskimi in umetnimi pesmimi, Coro Polifonico Triestino bo izvajal pretežno polifonski program, medtem ko bo Singgemeinschaft predstavil folklorno struno avstrijske narodne pesmi.

Prisrčno vabljeni na zborovski večer, v soboto 13. aprila ob 20.30 v Prešernovem domu v Boljuncu!

Dolina

Na zadnji seji svoje mandatne dobe, dne 27. 3. 1985, je dolinski občinski svet odobril in finansiral izgradnjo 1. odseka javnega odlagališča materiala in drugega odseka občinskega pokopališča v Borštu. Poleg tega je odobril oddajo zazidljivih zemljišč gradbeni zadrugi Breg in izglasoval povišek davka za smetarsko službo.

Občinski svet je še soglasno sprejel dva poziva, ki zadevata slovensko manjšino in sožitje.

Na vprašanje načelnika svetovalske skupine DC je župan prebral odgovor, ki ga je poslal ministrstvu za kulturne in krajinske dobrine glede vprašanja fojbe v Bazovici.

Cestitke k duhovniškemu jubileju

Na letošnji veliki četrtek, 4. aprila, praznuje 80 let življenja naš brat Leopold Jurca, duhovnik koprške škofije in prost tamkajšnje stolnice. Ob tem lepem jubileju mu čestitajo in iz srca želijo, naj ga Bog med nami še dolgo ohrani sestro Vilma Ana in Ivanka z družinama.

Z GORIŠKEGA

Sovodnje

V torek 26. marca je bila zadnja seja občinskega sveta v tej mandatni dobi. Ob branju zapisnika je Branko Černic (SSK) zahteval popravek, ker je bilo v njem rečeno, da svetovalci SSK v resoluciji, ki so jo poslali županu in ožjemu odboru, nasprotujejo obrtniški coni v Rubijah, medtem ko so oni predlagali, naj se na črt o obrtniški coni ponovno preveri in uskladi s povpraševanjem zainteresiranih obrtnikov. Po ponovnem prečitaju zadevne resolucije se je izkazalo, da je bil poseg svetovalca SSK pravičen.

Pri odborovih sklepah je svet ob vzdržanju svetovalcev SSK odobril vsoto, ki jo bo prejel branilec, kateri zastopa večinsko upravo pri sodišču TAR proti nekemu občanu, ki se je na to sodišče pritožil.

Osrednja točka dnevnega reda, pri kateri so se svetovalci SSK vzdržali pri glasovanju, pa je bila razprava o 6. varianti splošnega regulacijskega načrta. Podžupan

je poudaril, da varanta ne vnaša večjih zazidalnih parcel, le zazidalna mera je drugačno razporejena. V tej različici je iz regulacijskega načrta črtana obvoznica pokrajinske ceste (od goriške strani), ki naj bi šla vzdolž železniške proge in se bi v bližini županstva vključila na staro cesto. Črtana je tudi predvidena mostna povezava med Pečjo in Gabrijami, ker nasprotuje občinska uprava zamišljenemu načrtu za preureditev državne ceste št. 55 Trst-Gorica.

Varianta vsebuje nove določbe glede pravila starih stanovanj. Lastnik lahko enkratno ali s presledki dozida do 150 kub. metrov. Tudi si lahko na dvorišču zgradi garažo ali kaj podobnega prizida. V bližini županstva je predvideno veliko parkirišče, ni pa novosti glede lotizacije v Gabrijah. Ko bo načrt izvršljiv, bo na vpogled javnosti za dobo 20 dni, v nadaljnjih 20 dneh pa bodo lahko prizadeti predložili svoje ugovore in pripombe.

Ker so pristojni organi v Rimu že odobrili prošnjo posojila v višini 105.340.000 lir za dograditev telovadnice, je svet sprejel sklep, da se posojilo nabavi pri Cassa di Risparmio v Gorici. Odobrena je bila tudi izgradnja dveh čistilnih naprav greznice v Rupi in na Peči, kar bo stalo 64.850.000 lir, dela pa bo izvršilo podjetje Presotto. Končni obračun asfaltiranja ceste proti zaselku Črnci (Vrh) po znaša 22.850.000 lir, kar je tudi bilo odobreno.

V »raznem« je župan izrazil svoje zadovoljstvo nad opravljenim delom občinske uprave v zadnjem obdobju, naštel izvršena dela in zaželel bodoči upravi, da nadaljuje po poti narodne zaščite in v obrambi pravic, ki nam kot Slovencem pritičejo. Obenem se je svetovalcem zahvalil za pomoč pri upravljanju občine.

★

Sožalje

PD »Standrež« izraža globoko sožalje družtvenim članom, sorodnikom pokojne Delme Pavio.

Ali bo kaj s katehezo?

Vedno smo se bali ateizma, zlasti tistega, ki so ga skušali znanstveno utemeljiti. Sedaj zagotavljajo strokovnjaki, da se moramo bati verske brezbriznosti in brezverstva v vsakdanjem življenju in ravnanju. Taka verska brezbriznost postavlja namreč vse v en koš in se ne ozira na morebitne dolžnosti in moralno zavest, ki je vklesana v našem razumu in srcu.

Tako zadržanje je sad verske nevednosti ali neznanja. O tem ni dvoma. To nam potrjuje tudi vsakdanja izkušnja, da označevalci nekrščanstva in nekatoliških verstev (tako jehovci) naletijo na odziv prav pri katoličanih, včasih »dobrih« katoličanih, ki se odlikujejo po verskem neznanju.

Takemu stanju bomo kos, če se bomo resno lotili s katehezo — z veroukom in versko vzgojo. Ta zahteva je stalen klic tržaškega škofa vsaki župniji in skupnosti, ki jo je obiskal med svojo pastirsko vizitacijo v zadnjih štirih letih. Več kateheze, stalne kateheze: za male in velike!

Komu, kdo in kako? To so tri vprašanja, na katera je pa težko, če celo nemogoče odgovoriti. »Saj jaz bi rad učil tudi izven šole, a kdo me bo poslušal? Otroci so vedno zaposleni, da ne govorimo o odraslih,« toži duhovnik. »Ali ni dovolj priprava za obhajilo in birmo?« oporeka mati. »Še tega je preveč in odveč.« Kaj pa priprava na zakon? Ta sploh ni potrebna, ker »ta mladi« že vse znajo; če pa ne bo šlo po zakonu, bodo lahko šli narazen, vsak po svoji poti.

Mnogokrat beremo, da imajo po škofijah številne katehete in katehistinje iz laičnih vrst, ki se zelo zavzemajo za katehezo. Beremo o dobrih zakoncih in starših, ki kaj radi priskočijo na pomoč vsaj pri pripravi na zakramente. Žal, tega v naših vrstah ni, če ne prav v majhni meri.

Kaj torej? Kje in kako bomo dobili in pripravili tudi mi laične katehete in katehistinje?

V preteklosti sem že o tem pisal in zastavil enako vprašanje s prošnjo, da bi pomagali z nasvetom. Ni bilo ne odgovora in ne nasveta. Nekdo mi je rekel, da to moram sam vedeti, saj sem duhovnik.

Ali naj pri tem ostane?

Lojze Škerl

Telegram odbornika Špacapana

V zvezi s spremembo čl. 24 zakonskega načrta o reformi višje srednje šole je dr. Mirko Špacapan, odbornik za šolstvo na goriški pokrajini poslal v torek 24. marca na ministra za šolstvo in na predsednika senatne komisije za šolske zadeve v Rimu telegram, v katerem izreka svojo polno solidarnost s protestno akcijo, izvedeno v slovenskih šolah in zahteva vzpostavitev prvotnega besedila člena 24.

Zaključek teoloških predavanj

V četrtek 28. marca je bilo v Katoliškem domu zadnje letošnje teološko predavanje. Prof. Tone Stres s teološke fakultete v Ljubljani je govoril o temi »Ali ljubezen premaga strah«. Strah je vzel v pomenu tesnobe, ki jo človek občuti ob spoznanju svoje krhkosti, slabosti in ob bivanjskem spoznanju, da ne more biti dober kot si želi in bi moral biti. Ob razodeti resnici, da je Bog dobron, se more veren človek do neke mere rešiti tega strahu oz. tesnobe, zlasti še ko se zave svoje ljubezni do bližnjega in ga v resnici vzljubi. Vendar popolnoma se tesnobe ne more otresti, ker je pač človek.

Letošnja postna predavanja so bila razdeljena v dve polovici: prva tri so bila namenjena odraslašči mladini, zadnja tri pa vsem, zlasti odraslim. Če gledamo na udeležbo, smo lahko zadovoljni, ker je rastla od večera do večera. Po vsebini pa so bila predavanja morda »previsoka« za večino udeležencev. V prihodnje bi kazalo, da organizatorji bolj presodijo, kaj bi zanimalo naše vernike in poiščejo ustrezne predavatelje.

Pokrajinsko tajništvo SSK o bližnjih volitvah

V sredo 27. marca se je na redni seji sestalo pokrajinsko tajništvo SSK za Goriško. Pokrajinski tajnik Marjan Terpin je prikazal glavne probleme v zvezi z bližnjimi občinskimi volitvami, ki bodo 12. maja letos in zadevajo vse naše občine. Posebej so to Gorica, Števerjan, Sovodnje, Doberdob in Krmin. SSK bo v vseh teh aktivno prisotna, s čimer bo nadaljevala svojo tradicionalno politično linijo.

Na teh volitvah imajo vse omenjene občinske uprave svoj pomen, posebej kar zadeva slovensko narodno skupnost. V teh občinskih upravah želi SSK ponovno izvoliti oziroma še okrepiti svoje predstavništvo, saj se zaveda velikega pomena, ki ga ima kot edina slovenska stranka v Italiji pri prisotnosti oz. sodelovanju v izvoljenih krajevnih in drugih upravah.

Zato je sklenilo pokrajinsko tajništvo v kratkem času urediti vse potrebno za organizacijski potek občinskih volitev. Posebej je tu pomembna sestava kandidatnih list, saj gre pri tem za poleg programa najvažnejši akt oz. predpostavko. V sami goriški občini bo šlo tudi za izvolitev desetih rajonskih konzult, ki občinskimi organom (odboru in svetu) pomagajo s svojim delom in predlogi.

Tajništvo je tudi izrazilo solidarnost svojemu članu in predstavniku mladinske

sekcije Rencu Frandoliču, ki se mora zagovarjati na sodišču zaradi obtožbe o domnevnih nepravilnostih pri zadnjih deželni volitvah v zvezi z lepaki mladinske sekcije.

Na seji so sodelovali v debati še G. Gradnik, D. Paulin, M. Špacapan, A. Bratuž, K. Brešan, H. Korsič in R. Frandolič.

»Primorska poje« v Gorici

V soboto 30. marca je bila v Gorici ena od izdaj tradicionalne pevske revije »Primorska poje«, ki jo skupno prireja Zveza slovenskih kulturnih društev in Združenje pevskih zborov Primorske. Ob tej reviji so prireditelji izdali tudi posebno brošuro s programom, ki obsega tudi nekaj spominskih člankov ob jubilejih slovenskih primorskih glasbenikov. Med temi naj omenimo posebej 80-letnico Ubalda Vrabca in Vilka Ukmarja ter 70-letnico Karla Boštjančiča.

V Gorici je bila prireditev v Avditoriju in je na njej nastopilo pet zborov. Vsak izmed njih je zapel po pet pesmi. Morda bi kazalo ohraniti prejšnjo obliko, ko so zbori nastopili s tremi skladbami in jih je tako tudi več prišlo na program. Res je pa zopet, da je sedaj revija porazdeljena na več nastopov in sta istočasno po dve prireditvi na večer v različnih krajih Primorske na obeh straneh meje.

Na goriškem koncertu je nastopil najprej mešani zbor Standrež (dirigent Mirko Špacapan), ki je predstavil skladbe Kernjaka, Vrabca, Aljaža, Mihelčiča in Venturinija.

Sledil je zbor Razpotje s Cola, ki je odpel pod vodstvom I. Trošta skladbe Škoberneta, Hajdriha, Simonitija, Ježa in Adamiča. Nato je nastopil Zgornjevpavski mešani zbor Podnanos, ki ga vodi P. Pirih in je predstavil dela Vrabca, Srebotnjaka in Premrla. Mešani zbor PD Soča iz Kanala je pod vodstvom Darje Zorž odpel skladbe Vecchija, B. Ipavca, Adamiča in Mokranjca.

Večer je zaključil znani moški zbor S. Kosovel iz Ajdovščine, ki ga vodi Klavdij Koloini. Predstavil je skladbe Gounoda, Srebotnjaka, Simonitija in Švare. Ta zbor je dobro znan goriškemu občinstvu in je zadnjič nastopil na proslavi SSK istotam.

V začetku je v imenu prirediteljev spregovoril Marko Waltritsch, ki je orisal kulturno delovanje na Goriškem od začetkov v dobi čitalnic do naših dni. Tu bi samo pripomnil, da bi na pevski reviji kazalo izogniti se preveč politično obarvanim mislim, saj je podobna prireditev odprta vsem in sodi na izrazito zborovsko področje.

Kar zadeva programske izbire naj pripomnimo, da je še marsikaj preveč tradicionalno izdelano, in da (razen nekaterih izjem) ne segajo zbori in njih pevovalje po pestrejših usmeritvah. V zvezi z goriško revijo naj tudi opozorimo, da bi lahko bila porazdelitev zborov tudi prostorsko bolj raznolika. Vsekakor pa je prizadevanje prirediteljev in delo naših zborov vse hvale vredno in kaže na živo in življenjsko močno primorsko pevsko izročilo.

SKD »Hrast« iz Doberdoba vabi na tradicionalni

PRAZNIK POMLADI

ki bo v Doberdobo na velikonočni ponedeljek 8. aprila in nedeljo 14. aprila s sledečim programom:

Ponedeljek 8. aprila:

- 10.00 odprtje praznika
- 11.00 Silvano Marušič razstavlja kmečko orodje v miniaturi
- 16.00 ex tempore za vrtec in osnovno šolo
- 17.00 nastop kantavtorjev Ivota Tula, Sergija Štoka in ansambla Syromakki. - Ples ob zvokih ansambla Lojzeta Furlana.

Nedelja 14. aprila

- 10.00 odprtje praznika
- 17.00 nastop mladinskih zborov Miren-Bilje-Orehovlje in Vrtojba. - Ples z ansamblom Taims.

Koncert beogradskega zbora

V okviru koncertne sezone v Gorici bo v petek 12. aprila nastopil v Kulturnem domu znani pevski zbor Collegium Musicum iz Beograda, ki ga že dobro poznamo. Predvajal bo program jugoslovanskih in drugih umetnih skladb. Koncert bo ob 20.30.

Predstavitve nove pesniške zbirke

Dne 27. marca je bila v mali dvorani Katoliškega doma v priredbi klana roverjev in popotnic iz Gorice predstavitev nove pesniške zbirke »Zeleni cvet« goriškega avtorja Tomeka Vetriha.

Večer, posvečen delu mladega literarnega ustvarjalca, ki je že pri svoji drugi zbirki, je odprl predstavnik klana RP s pozdravnim nagovorom. Temu je sledil kratek avtorjev življenjski ter recital nekaterih Tomekovih pesmi: Molitev, Nečaki, Galeb in Mladina.

V drugem delu večera je Franka Ferletič, ki je napisala uvodnik Tomekovi novi zbirki, orisala literarni in življenjski lik avtorja. V svojem posegu je Ferletičeva poudarila zlasti pomen okolja, v katerem je Tomek raste in črpal spoznanja, ki jih je potem izlil v svoje pesmi. Orisala je Tomeka tudi kot pionirja slovenske skavtske organizacije na Goriškem in kot večletnega sodelavca skavtskega glasila Planika, v katerem je pogosto objavljala svoje poezije.

Po tem orisu je skupina recitatorjev posredovala občinstvu še nekatere Tomekove pesmi: Lutka, Domovina, Zatemnitev in Trobentice. Večer je zaključil pogovor z avtorjem in srečanje z njim ob vini kapljici in bogatem prigrizku. - R. Cotič

Tradicionalni »Praznik fitalje« v Rupi

Tudi letos je pevski zbor Rupa-Peč začel pripravljati prostor, na katerem bo vsakoletni Praznik fitalje. Pri pripravi je nudilo pomoč podjetje Bine in Marino iz Jamelj, ki je s svojim kopačem prekopal precej skalovitega hriba za cerkvijo in tako razširilo prireditveni prostor. Na tem lepem prostoru sredi gozdčka se bo začel 25. aprila ob 16. uri kulturni program.

Nastopili bodo: ansambel Adrija in mladinski zbor Kekec iz Gorice, mešani zbor PD Mačkolje in moški zbor KD Skala iz Gabrij. Povabili so tudi slavnostnega govornika, ki se bo spomnil 40-letnice osvoboditve.

28. aprila bo folklorna skupina iz Ločnika prikazala furlanske in druge pleske. Za veselo razpoloženje se bomo lahko zavrteli ob zvokih ansambla Taims.

1. maja bo v gosteh dramska skupina PD Standrež s Povšetovo igro »Milionarji v oblakih« v režiji Emila Aberška.

25. aprila in 1. maja bo poskrbel za veselo zabavo ansambel Souvenir. Deloval bo dobro založen bife s specialitetami na žaru in domačo kapljico. Pogostili se boste seveda lahko tudi z okusno rupensko fitaljo.

OBVESTILA

Vstajenjska procesija za slovenske vernike bo v goriški stolnici na veliko noč ob 6.30. Po maši blagoslov velikonočnih jedil. Med mašo bo pel združen mešani zbor.

Zenski pevski zbor v Romjanu organizira v sredo 10. aprila v spodnjih prostorih tamkajšnje cerkve večer kratkometražnih filmov. Aljoša Žerjal iz Trsta bo predvajal filme Triglav, Normandija, Moskva, Tibet in Kitajska. Začetek ob 20.15.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu vabi na predavanje »Jugoslavija in Trst v letu 1945«. Govoril bo Dušan Nečak. Predavanje bo v prostorih Trgovinske zbornice, ul. S. Nicolò 5, Trst.

II. deželni kongres Mladinskih sekcij SSK bo v nedeljo 14. aprila ob 16. uri v dvorani »Igo Gruden« v Nabrežini. Vabljen je vsa zamejska mladina, vabljeni pa so tudi predstavniki vseh organizacij in strank, s katerimi je doslej Mladinska sekcija imela stike.

★

Zahvala

Vsem velikodušnim dobrotnikom, ki so mi poslali 1.722.000 lir za moje gobavce v Zazafoisy, se iskreno zahvaljujem. Naj jim Gospod Bog njihovo zavzetost za rast božjega kraljestva v mojem misijonu poplača s tostransko srečo, predvsem pa z večnim življenjem!

Ivan Štanta CM, misijonar

★

Letošnji romarski izlet »Katoliškega glasa«

Vse, ki so se prijavili, opozarjamo, naj si pravočasno oskrbijo potni list. Potovalna agencija ga bo zahtevala v sredi junija. Ko prinesete potni list na upravo Katoliškega glasa, dodajte dve silki in 18.000 lir za madžarski vizum.

Ce bi se še kdo želel udeležiti potovanja, ki bo od petka 26. julija do sobote 3. avgusta (devet dni), to še lahko stori, seveda le do srede junija. Poravnati je tudi treba, kar še manjka od celotnega zneska, ki znaša 750.000 lir.

★

DAROVI

Za Katoliški glas: Marija Legiša, Mavhinje 9.000; družina Sturm 24.000; Marica Hutter, Avstrija 20.000; dr. Maks Sah 24.000; N. N. v spomin pokojnega dobrotnika 50.000; Julči Brelih v spomin Tončke Pirih 20.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: družina Bratina v spomin Cvetke Urh 50.000 lir.

Razni neimenovani v spomin Tončke Pirih: za cerkev sv. Ivana v Gorici, za novo cerkev v Nimbò v Afriki, za slovenske misijonarje in za Katoliški glas po 400.000 lir, za Zavod sv. Družine pa 200.000 lir.

V sklad za nakup novih orgel v Pevmi in v spomin na pok. Emila Valentinčiča so prispevali (2. seznam): po 40.000: Milko Klanjšček, Figelj-Qualig; po 30.000: Frančiška Drufovka, Meri Piras, Jelka Mikluš; Romano-Fani Bensa 25.000; po 20.000: Gilja Uršič, Helena Komauli, N. N., Pavla Primožič, Emilio Šfiligij, Ida Drufovka, Karlo Drufovka, Savina Bensa, Roža Figelj, Terezija Sostaršič, Gizela-Milka Mikluš, družina Makuc; po 15.000: Danica Gravner, Mario Valantič, Celesta Venika; Sonja Kodermac 13.000; po 10.000: Alojzija Čuk, Marija Marsan, Lidija Kodermac, Marino Šfiligij, Bevčar, Rafael Jakin, Markovič, Olga Šfiligij, Meri Cej, Zora Prinčič, Suzana Radikon; sestre Klanjšček 9.000; Vera Šfiligij, Milč Michelussi, Jožko Gravner po 5.000 lir.

Za kapelico v Cerovljah: družina Legiša, Mavhinje 15, namesto cvetja na grob Vid Urh Legiša 50.000 lir.

Za župnijsko dvorano v Nabrežini: družina Soban, Jamlje 100.000; starši prvoobhajancev iz Zgonika 50.000; N. N., Zgonik 70.000; družina Terčon, Slivno v spomin pok. Milene Peric 50.000; Caharija 10.000; Visentin 10.000; Radovič 5.000; N. 5.000; Mihelič 5.000; S. 5.000; Mora 5.000 lir.

Za kapelo pri Domju: Marija Sosič, Trst v spomin na pok. mamo Marijo Kosmač 50.000; N. N., Domjo 10.000; N. N., Domjo 10.000; Marija Stefančič, Trst 10.000; Mery Černigoj, Trst 10.000 lir.

Za novo zastavo sv. Cirila in Metoda v Ricmanjih: E. P., Trst 50.000 lir.

Popravek: Julij Tavčar je daroval 300.000 lir za to zastavo, ne pa v Boljuncu, kot je bilo zadnjič pomotoma objavljeno.

Za lačne otroke v roke slovenskih misijonarjev: S. S., Trst 200.000.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Radio Trst A

Spored od 7. do 13. aprila 1985

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.30 Mladinski oder: »Zgodba s pomladnega travnika«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Kmetijski tednik. 14.10 Nediški zvon. 15.00 Sport in glasba ter prenosi z naših prireditev.

Ponedeljek: Velikonočne pesmi. 9.00 Nediški zvon. 9.50 Koncert RAI iz Milana. 11.00 Mladinski oder: »Pirhi brez presečenja«. 11.30 Beležka. 12.00 Smer: slovenske gore. 13.20 Tržaški oktet. 14.10 Otroški kotiček: »Ciciban, na dan, na plan!« 15.00 Iz šolskega sveta. 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva. 16.50 Pianist Vladimir Krpan. 18.00 Kmetijski tednik.

Torek: 8.10 Med Brdi in Jadranom. 8.40 Slovenske popevke. 10.10 Oddaja za otroški vrtec. 10.20 Koncert RAI iz Milana. 11.30 Beležka. 12.00 Filmskemu ustvarjanju naproti. 14.10 Povejmo v živo. 15.00 Mladi mladim. 16.00 Dolina '84. 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«.

Sreda: 8.10 Gospodarska problematika. 8.40 Slovenske popevke. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.00 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole. 11.30 Beležka. 12.00 Lik iz naše preteklosti. 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«. 14.10 Povejmo v živo. 15.00 Z revije otroških in mladinskih zborov: »Pesem mladih 1985«, 1. del. 16.00 Od Milj do Devina. 17.10 Flautistka Simonetta Pagani in fagotist Vojko Cesar. 18.00 Freske fantastičnih domislic Damira Feigla.

Četrtek: 8.10 Od Milj do Devina. 8.40 Slov. popevke. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.00 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole. 11.30 Beležka. 12.00 Sestanek ob dvanajstih. 14.10 Povejmo v živo. 16.00 Na goriškem valu. 17.10 Letošnja Primorska poje. 18.00 Primorska diaspora v svetu.

Petek: 8.10 Na goriškem valu. 8.40 Slov. popevke. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.00 Oddaja za srednjo šolo. 11.30 Beležka. 12.00 Po poteh kralja Ludvika II. 13.20 Dekliški zbor »Aureliani di Roma«. 14.10 Povejmo v živo. 15.00 V svetu filma. 16.00 Iz zakladnice pripovedništva. 17.10 Nabožna glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 8.40 Slov. popevke. 10.10 Violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček. 11.10 Moški zbor »A. Paglavec« iz Podgore. 11.30 Beležka. 12.00 Glasnik Kanalske doline. 14.10 Otroci umetnosti: Cristoph Willibald Gluck. 16.00 Človek v sodobnem svetu. 17.10 Mladi izvajalci. 18.00 Smeš na domačih tleh.

DAROVI

Za sklad Mitja Čuk: Berto in Marčelo z družinama namesto cvetja na grob Pepija Komar 40.000; Grozdana, Vera in Egidij Košuta v spomin na očeta 50.000; družine Bužčan, Klinc, Pahor in Valenčič v spomin na Marijo Zudečič 50.000; družini Lojzeta Berceta in Zmaga Filipčiča namesto cvetja na grob Egidija Košute 50.000; družini Siega in Rogelja ob 9. obletnici smrti Marčela Siega 50.000; žena in hčerki v spomin na dr. Jožka Modica ob 3. obletnici smrti 200.000; Lizi Miot namesto cvetja na grob Marije Radešič por. Zudečič 25.000; družini Zagar-Ferluga namesto cvetja na grob Marije Kralj 20.000; družina Repinc-Sosič ob 25. obletnici smrti sina Jadrana 50.000; Olga in Sonja v spomin na Gizelo Kralj vd. Vidau 20.000; Zofka Osič v spomin na Frančkota Zidarica 20.000; Stanka in Riko Čuk namesto cvetja na grob Egidija Košuta 15.000; Fabio Pečar z družino namesto cvetja na prerani grob Aleksa Čoka 15.000; Rafaela Rustja namesto cvetja na grob Marije Zudečič 15.000; žena Nada in si Miran ob 7. obletnici smrti Milčka Škrpa 10.000; Vlasta in Armido namesto cvetja na grob Ferjančičeve mame Mare ob 22. obletnici smrti 10.000; Elva Danev v počastitev spomina Egidija Košute 10.000; mož Srečko in sin Edi ob 8. obletnici smrti Ivanke Križmančič 10.000 lir.

V Katoliškem domu je prosto mesto hišnika. Na voljo je stanovanje, ki obsega tri sobe, kuhinjo in kopalnico. Nadaljnje informacije se dobijo v Katoliški knjižarni.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 350 lir, k temu dodati 18 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Otroški in mladinski zbor »F. B. Sedej« vabita na

JUBILEJNI KONCERT

OB 10-LETNICI DELOVANJA

Koncert bo v nedeljo 14. aprila ob 16. uri v Sedejevem domu v ŠTEVERJANU.

Razširjeni prireditveni prostor za cerkvijo v Rupi, kjer bo letos potekal Praznik fitalje